

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Studijní program: 6208 B Ekonomika a management
Studijní obor: Obchodní podnikání

Samostatná a přenesená působnost orgánů územní samosprávy

Vedoucí práce:
JUDr. Rudolf Hrubý

Autor
Miluše Šímová

2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra práva
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Miluše ŠÍMOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Samostatná a přenesená působnost orgánů územní samosprávy**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je porovnat samostatnou a přenesenou působnost orgánů územní samosprávy z pohledu obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury se zaměřením na danou problematiku.
2. Analýza obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem.
3. Porovnání samostatné a přenesené působnosti v obci s rozšířenou působností a v obci s pověřeným obecním úřadem.
4. Kvalifikovaný odhad ekonomického přínosu.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární rešerše, 3. Cíl, metodika a hypotézy, 4. Praktická část, 4.1. Porovnání samostatné a přenesené působnosti obcí, 4.2. Odhad ekonomického přínosu, 5. Závěr, 6. Summary, 7. Přehled použité literatury, 8. Přílohy

AKADEMICKÝ ÚŘAD
JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
KATEDRA PRÁVA
PRÁVNÍ KANCELÁŘ
J. H. Š. 13002
370 01 BUDĚJOVICE

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 50-60 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.
Zákon č. 347/1997 Sb., o zřízení vyšších územních samosprávných celků.
Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.
Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s rozšířenou působností.
Vyhláška 513/2006 Sb., Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky a území obvodů hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů.

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Rudolf Hrubý
Katedra práva

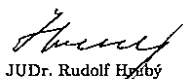
Datum zadání bakalářské práce: 10. února 2009

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2010

07
prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.

děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (25)
370 05 České Budějovice

JUDr. Rudolf Hrubý
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 17. března 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAF provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

1.9.2010

.....
Podpis studenta

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce JUDr. Rudolfu Hrubému za pomoc při vypracování bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala Městskému úřadu Lišov a Městskému úřadu Jindřichův Hradec za poskytnutí ekonomických údajů.

OBSAH

1. ÚVOD	8
2. SAMOSTATNÁ A PŘENESENÁ PŮSOBNOST	10
2.1 Vývoj veřejné správy v ČR	10
2.1.1 Veřejná správa v období 1945 - 1948	10
2.1.2 Veřejná správa v období 1948 – 1960	12
2.1.3 Veřejná správa v období 1960 – 1968	13
2.1.4 Veřejná správa v období 1968 – 1990	13
2.1.5 Veřejná správa období 1990 – 2010	14
2.2 Územně správní členění	16
2.2.1 Vyšší územní samosprávné celky	17
2.2.2 Základní územní samosprávné celky (obce)	18
2.2.3 Obecní úřad obce s rozšířenou působností – obce III. typu (ORP)	19
2.2.4 Pověřený obecní úřad – obce II. typu (POÚ)	20
2.2.5 Obec se základním rozsahem výkonu státní správy	22
2.2.6 Správní obvod v Jihočeském kraji	22
2.3 Poslání státní správy	25
2.3.1 Přenesená působnost obce	25
2.3.2 Poslání přenesené působnosti	26
2.3.3 Výše příspěvku obci na výkon státní správy	28
2.3.3.1 Příspěvek na výkon státní správy v právní úpravě	28
2.3.3.2 Příprava zákona o státním rozpočtu v oblasti financování přeneseného výkonu státní správy územních samosprávných celků	29
2.3.3.3 Nová metodika výpočtu příspěvku na výkon státní správy	31
2.3.4 Samostatná působnost obce	32
2.3.5 Poslání samostatné působnosti	33
3. DOZOR V OBLASTI VEŘEJNÉ SPRÁVY	35
3.1 Dozor nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek obcí a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí v samostatné působnosti	36
3.2 Dozor nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek obcí a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí v přenesené působnosti	40
4. METODIKA	43
4.1 Metodika	43
4.2 Charakteristika obce	43
5. PRAKTICKÁ ČÁST	44
5.1 Porovnání přenesené působnosti obce	44
5.2 Porovnání samostatné působnosti obce	53
6. ZÁVĚR	57
7. SUMMARY	61
8. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY	63
9. SEZNAM TABULEK, GRAFŮ, SCHÉMAT	65
10. SEZNAM ZKRATEK	67
11. PŘÍLOHY	68
Příloha 1 - Správní obvod obce s rozšířenou působností města Jindřichův Hradec	68

Příloha 2 - Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem města Jindřichův Hradec	68
Příloha 3 - Financování státní správy na Městském úřadu Jindřichův Hradec v letech 2006-2010 (úřad s rozšířenou působností)	68
Příloha 4 - Financování státní správy na Městském úřadu Lišov v letech 2006-2010 (pověřený obecní úřad)	68
Příloha 5 - Obecné příklady agend a jejich rozdělení do úředních úkonů.....	68

1. ÚVOD

Obec vykonává dvojí působnost. V první řadě je to samostatná působnost - obec samostatně spravuje záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o jejich přenesenou působnost nebo působnost jiných orgánů. Dále jsou to pak záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon. Vedle toho obec zabezpečuje určité úkoly státní správy, jejichž výkon byl zákonem obci svěřen, tyto úkoly obec vykonává jako přenesenou působnost.

Zatímco rozsah samostatné působnosti je pro všechny obce stejný, rozsah úkolů zabezpečovaných v rámci přenesené působnosti se na jednotlivých obcích liší. Ustanovení § 61 zákona o obcích z tohoto hlediska rozlišuje mezi obcemi, které vykonávají přenesenou působnost v základním rozsahu, obcemi s pověřeným obecním úřadem a obcemi s rozšířenou působností.

Obec s pověřeným obecním úřadem, respektive pověřený obecní úřad, vedle přenesené působnosti vykonávané všemi obcemi, vykonává v rozsahu svěřeném zvláštními zákony i další úkoly státní správy, a to nejen pro území dané obce, ale rovněž pro další obce ve správním obvodu pověřeného obecního úřadu. Pověřené obecní úřady plní řadu úkolů například na úseku ochrany přírody a krajiny, volebních záležitostí, krizového řízení, rozhodují ve věcech týkajících se zásahu do pokojného stavu podle § 5 občanského zákoníku aj.

Obdobně obce s rozšířenou působností, vedle přenesené působnosti vykonávané všemi obcemi a obcemi s pověřeným obecním úřadem, vykonávají v rozsahu svěřeném zvláštními zákony i další úkoly státní správy, a to nejen pro území dané obce, ale i pro obce ve správním obvodu obce s rozšířenou působností. Z kompetencí svěřených obecním úřadům obcí s rozšířenou působností lze zmínit působnost živnostenských úřadů nebo úkoly podle školského zákona. Velmi významnou kompetencí obcí s rozšířenou působností je možnost vydávat - v zákonem stanovených případech a v jeho mezích - nařízení obce pro správní obvod obce s rozšířenou působností. V současné

době existují 4 taková zmocnění (jedno podle zákona o ochraně přírody a krajiny a tři podle lesního zákona).

Obce s pověřenými obecními úřady i obce s rozšířenou působností vymezuje zákon číslo 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů. Jejich správní obvody určuje vyhláška Ministerstva vnitra ČR č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů.¹

Obce s pověřeným obecním úřadem jsou často neformálně označovány jako "obce II", "dvojkové obce", případně "pověřené obce". Obce s rozšířenou působností se běžně označují jako "obce III" nebo "trojkové obce". V praxi se lze setkat i s tím, že obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností se označují souhrnně jako "pověřené obce", případně, že se jednotlivé termíny zaměňují, a pak vznikají nejasnosti.

Cílem bakalářské práce je porovnat samostatnou a přenesenou působnost orgánů územní samosprávy z pohledu obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem a posouzení, zda činnost obce s rozšířenou působností má větší ekonomický přínos do rozpočtu obce než u obce s pověřeným obecním úřadem. Současně jsem zjišťovala ekonomický přínos do rozpočtu obce v případě přenesené působnosti a možnost financování zajištění samostatné působnosti v obci s pověřeným obecním úřadem a v obci s rozšířenou působností.

¹ http://ihned.cz/c4-10001095-25223750-000000_detail-rozdil-mezi-tzv-dvojkovymi-a-trojkovymi-obcemi

2. SAMOSTATNÁ A PŘENESENÁ PŮSOBNOST

2.1 Vývoj veřejné správy v ČR

Tato kapitola je věnována postihu základních momentů vývoje veřejné správy v České republice. Jedná se o období, jehož počátek je v době, která byla započata formováním veřejné správy na osvobozeném území a bude končit dobou současnou. Jde o období, které je z hlediska vývoje, a to nejen veřejné správy, značně problémové. Jestliže na jeho počátku byly orgány a instituce veřejné správy oblastí jak koncepčních, tak i politicko-mocenských střetů, po „únoru“ 1948 se postupně změnil ve víceméně realizační mechanismus mocensko-politických rozhodnutí učiněných mimo oblast volených zákonodárných a samosprávných institucí. Konec r.1989 znamenal počátek obnovy podstatných funkcí všech orgánů státní správy a samosprávy.²

Základním literárním pramenem pro teoretickou část byl mimo jiných zdrojů i Vývoj veřejné správy v Československu a v České republice (1945 – 2004). Vnitřní rozdělení této odborné knihy mi dalo návod, který jsem zčásti využila ve své práci a proto je tato práce chronologicky rozdělena na období do několika kratších časových úseků.

2.1.1 Veřejná správa v období 1945 - 1948

V oblasti veřejné správy, tj. státní správy centrální i regionální, a v obecné rovině i samosprávy byl stejně jako v celém právním systému základním dokumentem Ústavní dekret prezidenta republiky o obnovení právního pořádku.³ Tento dokument byl vydaný dne 3. srpna 1944 a významné pro formování veřejné správy byly i vzájemné vztahy a výsledky názorových sporů mezi londýnským a moskevským (komunistickým) vedením zahraničního odboje. Dokument v podstatě předpokládal kontinuitu mezi správou z dob první republiky a správním uspořádáním, které po skončení války

² LACINA, K.; ČECHÁK, V. *Vývoj systémů veřejné správy* PRAHA: Grafikon, 2001. ISBN 80-86419-13-4 str.5

³ LACINA, K.; ČECHÁK, V. *Vývoj systémů veřejné správy* PRAHA: Grafikon, 2001. ISBN 80-86419-13-4 str.16

vstupovalo postupně v život. Reálný vývoj správy však byl ovlivněn i událostmi, k nimž došlo v letech 1939 – 1945.⁴

Počátky reálného formování správy na území Československa byly dány Ústavním dekretem č. 10 prezidenta republiky ze dne 3. srpna 1944 „O dočasné správě osvobozeného území republiky Československé“. Podle tohoto dekretu až do doby, než na území republiky bude zřízeno sídlo československé vlády a vláda se ujme výkonu správních funkcí, vykonával správu osvobozeného území Úřad pro správu osvobozeného území, v jehož čele byl člen vlády, jako vládní delegát, jmenovaný prezidentem republiky.⁵ Tento úřad, i činnost vládního delegáta byly ukončeny příchodem vlády na osvobozené území. První vláda na území osvobozené Československé republiky byla ustanovena dne 4. dubna 1945 a její sídlo bylo v Košicích (Košická vláda).⁶

Pro organizaci veřejné správy měl zásadní význam Ústavní dekret prezidenta republiky č. 18 z roku 1944 „O národních výborech a Prozatímním národním shromáždění“. Článek I tohoto dekretu uvádí: „Na území Československé republiky, které bude osvobozeno od nepřítele, buďtež na základě voleb ustanoveny národní výbory, a to místní, okresní a zemské, jakožto prozatímní orgány veřejné správy ve všech jeho oborech. Jakožto orgány státní správy budou národní výbory podřízeny vládě“. Tento dekret se stal základem pro formování veřejné, především státní správy v osvobozené republice.⁷

Z uvedeného vyplývá, že výkon státní moci na úrovni jednotlivých zemí, okresů, měst a obcí vykonávají v souladu s výše zmíněným dekretem prezidenta republiky národní výbory, které jsou podle uvedeného dekretu volenými orgány. Při výkonu státní správy odpovídají vždy příslušným orgánům vyššího stupně.⁸

Košický vládní program, nařízení předsednictva Slovenské národní rady č.26 ze dne 7. dubna 1945 Sb., a vládní nařízení č.4 Sb. ze dne 5. května 1945 charakterizují národní

⁴ ČECHÁK, V. *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)* PRAHA Vysoká škola finanční a správní, o. p. s. 2004 ISBN 80-86754-22-7 str.16

⁵ ČECHÁK, V. *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)* PRAHA Vysoká škola finanční a správní, o. p. s. 2004 ISBN 80-86754-22-7 str.16

⁶ ČECHÁK, V. *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)* PRAHA Vysoká škola finanční a správní, o. p. s. 2004 ISBN 80-86754-22-7 str.17

⁷ ČECHÁK, V. *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)* PRAHA Vysoká škola finanční a správní, o. p. s. 2004 ISBN 80-86754-22-7 str.18

⁸ LACINA, K.; ČECHÁK, V. *Vývoj systémů veřejné správy* PRAHA: Grafikon, 2001. ISBN 80-86419-13-4).str.85

výbory jako „jediné“ správní orgány vybavené „veškerou“ pravomocí. Podle toho vykonávaly tedy současně jak státní správu v místech svého působení, tak i funkce samosprávy. Národní výbory tedy ve svých obvodech vykonávaly kromě úkolů vyplývajících z bezprostředně poválečné situace, všechny standardní agendy bývalých starostů, na okresní úrovni okresních hejtmanů, v případě zemských národních výborů i zemských prezidentů. Vykonávaly rovněž funkce, které dříve na jednotlivých úrovních zastávala obecní, okresní i zemská zastupitelstva. Zabezpečovaly mezi jinými ochranu veřejného pořádku, všeobecnou vnitřní správu, stavební řád, péči o školství, místní dopravu, zdravotnictví, sociální služby atd.⁹ Bylo zde tedy fakticky i právně zachováno rozlišení státní správy a samosprávy. Avšak již v tomto období se začaly projevovat výrazně tendence, které stále více „pomíjely“ činnosti národních výborů jako orgánů samosprávy. Výrazněji se tyto tendence prosadily po únoru 1948.¹⁰

2.1.2 Veřejná správa v období 1948 – 1960

Únorové události poznamenaly výrazně i oblast veřejné správy. Obecně lze říci, že došlo k výraznější centralizaci státní správy, vzrostla úloha centrálních úřadů a u regionálních orgánů (národních výborů) ustupovala stále více do pozadí jejich funkce jako institucí samosprávných.¹¹

Rozhodujícím pak bylo vydání Ústavy 9. května (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.) a z hlediska organizace a výkonu veřejné správy byl podstatný článek X. charakterizující národní výbory jako nositele a vykonavatele státní moci v obcích, okresech a krajích a strážcem práv a svobod lidu. Kapitola VI. této ústavy blíže charakterizuje postavení a funkci národních výborů. § 124 uvádí v odstavci 1, že národní výbory vykonávají na území, pro které jsou zvoleny, veřejnou správu ve všech jejích oborech, zejména obecní správu vnitřní, správu kulturní a osvětovou, ochranu práce a správu zdravotní a sociální; správu finanční pak podle zvláštních ustanovení. Odstavec 2 pak stanovil, že jiným orgánům přísluší výkon veřejné správy jen výjimečně a na základě zákona. Z

⁹ ČECHÁK, V. *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)* PRAHA Vysoká škola finanční a správní, o. p. s. 2004 ISBN 80-86754-22-7 str.34

¹⁰ LACINA, K.; ČECHÁK, V. *Vývoj systémů veřejné správy* PRAHA: Grafikon, 2001. ISBN 80-86419-13-4 str.35

¹¹ LACINA, K.; ČECHÁK, V. *Vývoj systémů veřejné správy* PRAHA: Grafikon, 2001. ISBN 80-86419-13-4 str.89

uvedeného je patrné, že úloha národních výborů všech stupňů stále více inklinovala k výkonu státní správy a samosprávná funkce byla výrazně nivelizována.¹² Ústava však neobsahovala pojem vyšší územní celek nebo obec (nepočítala s její existencí) a proto odporovala principům územní samosprávy. Ústava „9. května“ se také poprvé zmiňuje o „krajských národních výborech“, které byly ustanoveny na základě zákona č.280/1948 Sb. o krajském zřízení, jež byl přijat až 21. prosince. Zavedení krajského zřízení bylo nejvýznamnějším zásahem do struktury výkonu veřejné správy, k němuž v období 1945 až 1990 u nás došlo.

Významným zákonem pro státní správu a samosprávu byl zákon č. 279/1949 Sb., o finančním hospodaření národních výborů, který s účinností od 1.ledna 1950 na čtyři desetiletí znárodnil obecní majetek. Obce byly do 23. listopadu 1990 pouhými územními celky bez samosprávného postavení.

2.1.3 Veřejná správa v období 1960 – 1968

Regionální, územní orgány veřejné správy, byly Zákonem o československé federaci dány do kompetencí republikových orgánů, tzn. České národní rady a Slovenské národní rady. Již před přijetím zákona o federaci došlo k pokusu navrátit národním výborům určitý charakter samosprávných orgánů. Tento pokus byl víceméně deklarován v zákoně č.69/1967 Sb. Vzhledem k tomu, že se neměnil systém podřízenosti národních výborů nižšího stupně výborům vyššího stupně, však zůstalo víceméně u deklarace. Koncem 60. let zůstávaly národní výbory hlavními, nikoliv jedinými orgány státní správy.¹³

2.1.4 Veřejná správa v období 1968 – 1990

Z hlediska veřejné správy byl nejzávažnějším aktem ústavní zákon č. 143/1968 Sb. ze dne 27. října 1968 O československé federaci. Tento zákon přinesl výrazné změny ve

¹² LACINA, K.; ČECHÁK, V. *Vývoj systémů veřejné správy* PRAHA: Grafikon, 2001. ISBN 80-86419-13-4 str.90

¹³ LACINA, K.; ČECHÁK, V. *Vývoj systémů veřejné správy* PRAHA: Grafikon, 2001. ISBN 80-86419-13-4 str.103

státoprávním uspořádání státu i v organizaci správních orgánů.¹⁴ V roce 1982 pak došlo k ustanovení tzv. „střediskových obcí“. V nich působily místní národní výbory s rozšířenou pravomocí, takže se v tomto období setkáváme v podstatě se třemi možnými typy místních národních výborů: místní národní výbory s působností pro několik obcí, místní národní výbory s rozšířenou kompetencí (ve střediskových obcích) a ostatní místní národní výbory, tj. výbory, působící bez rozšíření kompetencí v jedné obci.¹⁵

2.1.5 Veřejná správa období 1990 – 2010

K významným momentům, které ovlivnily vývoj v této sféře patří bezesporu ukončení činnosti národních výborů a ukončení činnosti Národní fronty. Od počátku r. 1990 směřovala všechna opatření a změny v této oblasti k oddělení výkonu „státní správy“ a „samosprávy“. Základní územní jednotkou se stala obec. V této době byl přijat zákon České národní rady 367/1990 Sb., který upravoval postavení obcí.¹⁶

Hlava II zmíněného zákona upravuje „působnost obce“. První oddíl (§ 13 – 20) je věnován „samostatné působnosti“ obcí, včetně podmínek pro vydávání obecně závazných vyhlášek a hospodaření. Druhý oddíl je věnován „přenesené působnosti“, tj. výkonu státní správy.¹⁷

Zákon č. 367/1990 Sb. znamenal zásadní změnu v organizaci územní veřejné správy. Zásadně a jasně odlišil samosprávu a výkon státní správy (přenesenou působnost), která byla dosud, po celou dobu působení národních výborů, víceméně směřována. Jedním z významných ustanovení tohoto zákona (v současné době je bráno jako samozřejmost) bylo ustanovení, že obecní zastupitelstva (městská zastupitelstva, zastupitelstva měst) vykonávají přímou působnost nezávisle podle platných zákonů.¹⁸

¹⁴ LACINA, K.; ČECHÁK, V. *Vývoj systémů veřejné správy* PRAHA: Grafikon, 2001. ISBN 80-86419-13-4 str.107

¹⁵ LACINA, K.; ČECHÁK, V. *Vývoj systémů veřejné správy* PRAHA: Grafikon, 2001. ISBN 80-86419-13-4 str.109

¹⁶ ČECHÁK, V. *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)* PRAHA Vysoká škola finanční a správní, o. p. s. 2004 ISBN 80-86754-22-7 str.108

¹⁷ ČECHÁK, V. *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)* PRAHA Vysoká škola finanční a správní, o. p. s. 2004 ISBN 80-86754-22-7 str.109

¹⁸ ČECHÁK, V. *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)* PRAHA Vysoká škola finanční a správní, o. p. s. 2004 ISBN 80-86754-22-7str.111

Dalším neméně důležitým zákonem byl zákon č. 425/1990 Sb. ze dne 9. října 1990, kterým byly zřízeny okresní úřady. Byly zřízeny v městech (obcích), které byly do účinnosti tohoto zákona sídly okresních národních výborů. Posláním okresních úřadů byl výkon státní správy v jejich územních obvodech. Okresní úřady ve své činnosti se řídily zákony a obecně závaznými právními předpisy, v jejich mezích usneseními vlády České republiky a směrnicemi ústředních orgánů státní správy. Jejich význam, zejména v prvních deseti letech existence samostatné České republiky, byl posílen skutečností, že v této době neexistovaly vyšší územně správní celky, jejichž úřady by mohly realizovat výkon státní správy na vymezeném území. Byly charakterizovány jako decentralizovaný orgán státní správy se všeobecnou působností.

Výše uvedený zákon platil až do 12. listopadu 2000, kdy nabyl účinnosti zákon č. 147/2000 Sb. o okresních výborech, tedy ode dne voleb do zastupitelstev vyšších územně správních celků.¹⁹ Tento zákon svým způsobem anticipuje i ukončení činnosti okresních úřadů, a to k poslednímu dni kalendářního roku, v němž uplynou dvě léta od konání prvních voleb do zastupitelstev krajů. Uvedený zákon charakterizuje okresní úřady jako správní úřady, vykonávající státní správu ve správních obvodech, které se nazývají okresy (hlava I, § 1). Stávající okresy (v nichž působily okresní úřady podle zákona č. 425/1990 S.) byly ustanoveny zákonem č. 36/1960 Sb. o územním členění státu. Vzhledem k předpokladu budoucího zrušení tohoto zákona a vzhledem k čl.99 Ústavy ČR zavádí tento zákon pojem „okres“ jako termín k označení obvodu působnosti okresního úřadu, který je vymezen katastry obcí, vůči nimž okresní úřad zajišťuje výkon státní správy.²⁰ Tento zákon zůstal v platnosti až do doby zrušení okresních úřadů, ke kterému došlo na základě zákona č. 320/2002 Sb. s účinností od 1. ledna 2003.

V roce 1997 byl přijat ústavní zákon č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních samosprávních celků, kterým byly vytvořeny kraje. Na území České republiky bylo tímto ústavním zákonem vytvořeno 14 vyšších územních samosprávních celků a tento zákon je možno z hlediska přípravy reformy veřejné správy považovat za základní.

¹⁹ ČECHÁK, V *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)* PRAHA Vysoká škola finanční a správní, o. p. s. 2004 ISBN 80-86754-22-7 str.122

²⁰ ČECHÁK, V *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)* PRAHA Vysoká škola finanční a správní, o. p. s. 2004 ISBN 80-86754-22-7 str.123

Charakter dalších zákonů upravujících otázky veřejné správy byl poznamenán i zvýšeným akceptováním idejí obsažených v „Evropské chartě místní samosprávy“. Všechny tyto okolnosti vedly k přijetí zákonů upravujících postavení obcí, jejich samosprávy, hospodaření atd., podobně upravují i postavení, působnost krajů a orgánů krajské samosprávy. Prvním z těchto zákonů je zákon č. 128/2000 Sb. o obcích.

II. hlava první části zmíněného zákona obsahuje ustanovení, týkající se samostatné působnosti obce včetně hospodaření obce, spolupráce mezi obcemi atd. Hlava III je věnována ustanovením týkajícím se výkonu přenesené působnosti. Paragraf 64 vymezuje pojem „pověřený obecní úřad“ jako orgán obce, který vykonává přenesenou působnost pro více obcí ve správních obvodech a v rozsahu stanoveném zvláštními zákony. Novelizací zákonem č. 313/2002 Sb. byl upraven paragraf 66 tohoto zákona, který vymezuje pojem „obecní úřad obce s rozšířenou působností“ jako obecní úřad, který vedle přenesené působnosti podle par.61, odst. 1, písm. a) a podle par. 64 tohoto zákona, vykonává v rozsahu jemu svěřeném zvláštními zákony přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem (obce s pověřeným obecním úřadem jsou taxativně uvedeny v příloze č. 1 k zákonu č. 314/2002 s., obce s rozšířenou působností jsou uvedeny v příloze č.2 k témuž zákonu)²¹.

2.2 Územně správní členění

V České republice existuje dvoustupňový systém územní veřejné správy. Podle čl. 99 Ústavy České republiky se Česká republika člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky. V České republice byl zvolen tzv. spojený model veřejné správy, tzn. že obce a kraje vykonávají vedle samostatných působností také státní správu v přenesené působnosti.

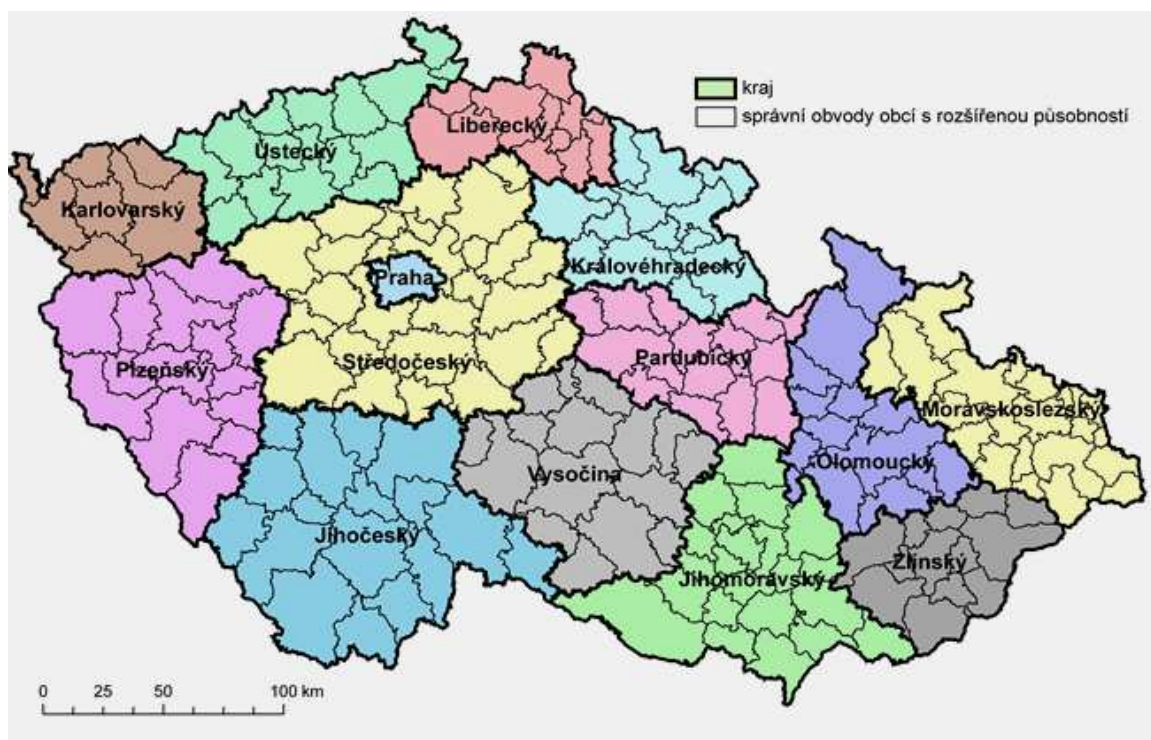
Již v r. 1990 byly na základě § 60 zákona č. 367/1990 Sb. vytvořeny pověřené obecní úřady, a to nařízením vlády č. 475/1990 Sb., kterým se určují pověřené obecní úřady. Jejich obvody byly upraveny vyhláškou Ministerstva vnitra č. 349/2000 Sb., nyní

²¹ LACINA, K.; ČECHÁK, V. *Vývoj systémů veřejné správy* PRAHA: Grafikon, 2001. ISBN 80-86419-13-4 str.131

vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Tím se dostáváme k dalšímu článku soustavy územního členění státu, kterým jsou od 1. 1. 2003 správní obvody obcí s rozšířenou působností vytvořené na základě zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s rozšířenou působností.²²

Schéma 1: Územně správní členění ČR

Pramen: <http://www.mvcr.cz/clanek/zmeny-v-uzemni-verejne-sprave.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

2.2.1 Vyšší územní samosprávné celky

Vyšší územní samosprávné celky byly stanoveny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č.1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²² <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6160934>

Celkem bylo ustanoveno 14 samosprávných krajů. Kraje jsou vymezeny územím okresů na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění pozdějších předpisů. Územní obvod okresů upravuje vyhláška č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky a území obvodů hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů.²³

2.2.2 Základní územní samosprávné celky (obce)

K 1. 1. 2010 existovalo na území ČR 6245 obcí. Obce se od sebe liší rozsahem výkonu státní správy. Vedle obcí se základním rozsahem přenesené působnosti (obce I. stupně - do této skupiny patří všech 6245 obcí) rozlišujeme obce s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně) a obce s rozšířenou působností (obce III. stupně). Jedná se o obce, u nichž vedle základního rozsahu přenesené působnosti existuje ještě výkon části přenesené působnosti pro obce patřící do jejich správního obvodu. Obec s rozšířenou působností se většinou skládá z několika správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a je zároveň i úřadem obvodu pověřené obce. Tyto obce jsou upraveny zákonem č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a o stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů. Jejich správní obvod je vymezen vyhláškou č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů. V současnosti evidujeme 388 obcí II. stupně a 205 obcí III. stupně.

V Jihočeském kraji je 7 okresů, 623 obcí, 17 obcí s rozšířenou působností a 38 obcí s pověřeným obecním úřadem.

Zvolená konstrukce postavení a poslání obcí, kdy obce organizačně vystupuje jako „samospráva“ (územní samosprávné celky) a kdy z funkčního pohledu zabezpečují vedle „samosprávy“ také příslušný výkon státní správy, je výrazem vývojového tzv. smíšeného modelu organizace územní správy (poprvé v historii samostatnou a přenesenou působnost obcí rozlišila francouzská úprava z r. 1789, později uplatnění tohoto systému vykrystalizovalo v Německu a následně zdomácnělo v Rakousku). Tato

²³ <http://www.mvcr.cz/clanek/zmeny-v-uzemni-verejne-sprave.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>

organizační struktura má své logické opodstatnění tam, kde se jedná o výkon tzv. místní správy. Přenesení výkonu speciálních oblastí veřejné správy na obce jako samosprávné celky je však vhodné pouze tehdy, pokud jsou pro její výkon na obci vytvořeny jak materiální tak především odborné předpoklady a podmínky. I přes to, že stát na obce výkon veřejné správy přeneše, zůstává i nadále povinen vytvořit jim pro její výkon nejen podmínky materiální ale zejména podmínky odborné spočívající v bezplatném odborném vzdělávání a metodickém servisu zvyšujícím odbornou působivost těch pracovníků obce, kteří se na výkonu veřejné správy v přenesené působnosti podílejí.²⁴ Působnost obce se tedy rozděluje na samostatnou působnost a na výkon veřejné správy v přenesené působnosti. Samostatná působnost obce vychází přímo z Ústavy a zákon o obcích ji výslovně vymezuje jejím rozsahem. Mimo samostatné působnosti rozhodovat v zákonem stanoveném okruhu působnosti veřejné správy, které přísluší pouze jemu a které patří do působnosti veřejné správy, zejména pak tzv. místní správy. Právě zrušení okresních úřadů posílilo postavení obcí při výkonu přenesené působnosti, neboť právě na obce a jejich vybrané formy valná část působnosti zrušených okresních úřadů přešla.²⁵

2.2.3 Obecní úřad obce s rozšířenou působností – obce III. typu (ORP)

Obecní úřad obce s rozšířenou působností vedle přenesené působnosti základního rozsahu podle § 61 odst. 1 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., a vedle přenesené působnosti pověřených obecních úřadů podle § 64 zákona č. 128/2000 Sb., vykonává další ve svěřeném rozsahu přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím předpisem. Věcně je rozšířená působnost vymezena jak v zákoně o obcích, tak v mnoha speciálních zákonech. Jedná se např. o vydávání cestovních a osobních dokladů, řidičských průkazů, živnostenského oprávnění, vodoprávní řízení apod.²⁶

²⁴ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7 str. 229

²⁵ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7 str. 226

²⁶ <http://portal.uur.cz/organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Mezi obce s rozšířenou působností podle přílohy č. 2 k zákonu č. 314/2002 Sb., v Jihočeském kraji patří: Blatná, České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Milevsko, Písek, Prachatice, Soběslav, Strakonice, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Tým nad Vltavou, Vimperk, Vodňany.

Schéma 2: Obecní úřady s rozšířenou působností v Jihočeském kraji

Pramen: http://www.risy.cz/mapy_jihocesky_kraj

2.2.4 Pověřený obecní úřad – obce II. typu (POÚ)

Pověřený obecní úřad vedle přenesené působnosti základního rozsahu podle § 61 odst.1 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., vykonává další ve svěřeném rozsahu přenesenou

působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Pověřenému obecnímu úřadu jsou podřízeny mimo jiné odbor matriční a stavební úřad.²⁷

Mezi obce s pověřeným obecním úřadem podle přílohy č. 1 k zákonu č. 314/2002 Sb., v Jihočeském kraji patří: Bechyně, České Velenice, Hluboká nad Vltavou, Horní Planá, Lišov, Mirovice, Mladá Vožice, Netolice, Nová Bystřice, Nové Hrady, Protivín, Sezimovo Ústí, Slavonice, Suchdol nad Lužnicí, Veselí nad Lužnicí, Volary, Volyně, Vyšší Brod, Zliv.

Schéma 3: Pověřené obecní úřady v Jihočeském kraji

Pramen: http://www.risy.cz/mapy_jihocesky_kraj

²⁷ <http://portal.uur.cz/organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

2.2.5 Obec se základním rozsahem výkonu státní správy

Obec je základním územním samosprávným uspořádáním občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec spravuje své záležitosti samostatně. Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat jen tehdy, vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen pouze zákonem. Povinnosti může obec ukládat v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou.

Orgány obce je vykovávána přenesená působnost v základním rozsahu ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, v tomto případě je území obce správním obvodem.²⁸

2.2.6 Správní obvod v Jihočeském kraji

Podle ustanovení § 61 odst. 1 písm. a) zákona o obcích stanoví, že správní obvod, v němž obec vykonává přenesenou působnost v základním rozsahu je dán jejím územním obvodem tak jak jej vymezuje platný katastr nemovitostí. Mimo svůj obvod nesmí obec vykonávat přenesenou působnost s výjimkou případů, kdy to zákon výslovně připouští, jako například v případě obecní policie jedné obce, která může na základě veřejnoprávní smlouvy vykonávat působnost obecní policie i na území smluví obce apod.²⁹

V roce 1990 byly v Čechách, na Moravě a ve Slezsku vybrané obce pověřeny výkonem přenesené státní správy nařízením vlády č. 475/1990 Sb. Přenesenou státní správu vykonávají obce jako veřejnoprávní korporace, i když se v dotčeném nařízení hovořilo přímo o pověřených obecních úřadech. Nově byly pověřené obce stanoveny v § 1 a příloze 1 zákona č. 314/2002 Sb., o stanoví obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.³⁰

²⁸ <http://portal.uur.cz/organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

²⁹ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7 str. 232

³⁰ <http://www.epravo.cz/top/clanky/pusobnost-pravnich-predpisu-uzemni-samospravy-cast-ii-22032.html>

V příloze č. 1 nařízení vlády č. 475/1990 Sb. byla v okrese České Budějovice jako pověřený obecní úřad uvedena obec Lišov, v okrese Jindřichův Hradec byla uvedena obec Jindřichův Hradec.

Nově pak s účinností od 1.1.2003 zákon o obcích zřídil v § 66 třetí a nejšířší rozsah výkonu přenesené působnosti a to zřízením tzv. obcí s rozšířenou působností, jejichž působnost i když odlišná od pověřených obcí je fakticky nejšířší. Všechny obce s rozšířenou působností jsou současně i pověřenými obcemi.

Určení obcí, které se stanou obcemi s pověřeným obecním úřadem je možno pouze zákonem, který je v současnosti vydán pod .č 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Stanovení sídel a správních obvodů takto pověřených obecních úřadů je pak svěřeno Ministerstvu vnitra, a to formou jeho vyhlášky, přičemž podle bezprostředně posledního stavu předchozí úpravy právního postavení obcí z r. 1990 toto příslušelo vládě.

Dnešní úprava sídel a správních obvodů pověřených obecních úřadů je provedena vyhláškou č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů s rozšířenou působností.³¹

V příloze č. 1 zákona č. 314/2002 Sb., je uvedena jako obec s pověřeným obecním úřadem v Jihočeském kraji obec Lišov a Jindřichův Hradec, která je pak dále uvedena příloze č. 2 výše uvedeného zákona také jako obec s rozšířenou působností v Jihočeském kraji. Následující schéma ukazuje hranice obcí s rozšířenou působností a obcí s pověřeným obecním úřadem v Jihočeské kraji.

³¹ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7 str. 253

Schéma 4: Hranice obcí s rozšířenou působností a obcí s pověřeným obecním úřadem

zdroj <http://www.czso.cz/>

Vyhláška č. 388/2002 Sb. v § 1 uvádí správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem. Lišov je vymezen územím obcí Hvozdec, Libín, Lišov, Štěpánovice, Zvíkov a Jindřichův Hradec je vymezen územím obcí Bednárec, Bednářeček, Blažejov, Bořetín, Březina, Čluněk, Deštná, Dívčí Kopy, Dolní Pěna, Dolní Žďár, Doňov, Druče, Hadravova Rosička, Hatín, Horní Pěna, Horní Radouň, Horní Skrýchov, Hospříz, Jarošov nad Nežárkou, Jilem, Jindřichův Hradec, Kačlehy, Kamenný Malíkov, Kardašova Řečice, Kostelní Radouň, Kunžak, Lásenice, Lodhěřov, Nová Olešná, Nová Včelnice, Okrouhlá Radouň, Pístina, Plavsko, Pleše, Pluhův Žďár, Polště, Popelín, Příbraz, Ratiboř, Rodvínov, Roseč, Rosička, Stráž nad Nežárkou, Strmilov, Střížovice, Světce, Újezdec, Velký Ratmírov, Vícemil, Višňová, Vlčetínek, Vydří, Záhoří, Zahrádky, Žďár. Mapa obcí pověřeného obecního úřadu města Jindřichův Hradec je v příloze 2.

V paragrafu 14 výše uvedené vyhlášky je uveden správní obvod Jindřichův Hradec je vymezen územím obcí Bednárec, Bednářeček, Blažejov, Bořetín, Březina, Číměř, Čluněk, Deštná, Dívčí Kopy, Dolní Pěna, Dolní Žďár, Doňov, Druče, Hadravova Rosička, Hatín, Horní Pěna, Horní Radouň, Horní Skrýchov, Hospříz, Jarošov nad Nežárkou, Jilem, Jindřichův Hradec, Kačlehy, Kamenný Malíkov, Kardašova Řečice, Kostelní Radouň, Kunžak, Lásenice, Lodhéřov, Nová Bystřice, Nová Olešná, Nová Včelnice, Okrouhlá Radouň, Pístina, Plavsko, Pleše, Pluhův Žďár, Polště, Popelín, Příbraz, Ratiboř, Rodvínov, Roseč, Rosička, Staré Město pod Landštějnem, Stráž nad Nežárkou, Strmilov, Střížovice, Světece, Újezdec, Velký Ratmírov, Vícemil, Višňová, Vlčetínek, Vydří, Záhoří, Zahrádky, Žďár. Mapa obcí obce s rozšířenou působností města Jindřichův Hradec je v příloze 1.

2.3 Poslání státní správy

Soudobá státní správa se vyznačuje zejména důsledným naplňováním kritérií účelnosti a hospodárnosti. Dalšími rozhodujícími požadavky, které jsou na ni kladeny, jsou její nezbytná komunikační pružnost a dostupnost pro občany. Zvláště přísné požadavky jsou směřovány na ústřední státní správu, jež především zabezpečuje legalitu a jednotnost výkonu správní činnosti na celém území státu – za tím účelem poskytuje i metodickou pomoc jednak ostatním orgánům ve státní správě, jednak ve samosprávě a jednak jednotlivým občanům.

2.3.1 Přenesená působnost obce

Přenesená působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony je v základním rozsahu svěřeném obci vykonávána orgány obce určenými zákonem o obcích nebo jiným zákonem nebo na základě zákona o obcích. Je v rozsahu pověřeného obecního úřadu dle § 64 vykonávána tímto úřadem a v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností dle § 66. Při výkonu přenesené působnosti se orgány obce řídí při vydávání nařízení obce zákony a jinými právními předpisy a v ostatních případech též usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních orgánů; tato usnesení a tyto směrnice nemohou

orgánům obcí ukládat povinnosti, pokud nejsou zároveň stanoveny zákonem; podmínkou platnosti směrnice ústředních správních úřadů je jejich publikování ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí. Řídí se také opatřeními příslušných orgánů veřejné správy přijatými při kontrole výkonu přenesené působnosti podle zákona o obcích. Metodickou a odbornou pomoc ve věcech uvedených v odstavci 2 zákona o obcích vykonává vůči orgánům obcí krajský úřad.³²

Charakter činnosti, resp. působnosti obce, vymezený v zákoně o obcích koresponduje také východiskům platné ústavně právní úpravy. Toto zákonné ustanovení v jistém smyslu splňuje a konkretizuje ústavně předepsané pravidlo, zakotvené v čl.105 Ústavy ČR, podle něhož lze výkon státní správy svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li tak zákon. S tím souvisí i text čl. 100 Ústavy ČR, který hovoří o tom, že zákon stanoví, kdy jsou obce správními obvody. Zákonná úprava postavení obcí tuto souvislost vyjadřuje tak, že obec je správním obvodem právě a je tehdy, pokud zákon obci svěří výkon státní správy.³³

Pojem přenesená působnost lze považovat za legislativní zkratku, neboť znění není zřejmé, co a z koho se přenáší. Zakonodárce zde zvolil nešťastný a gramaticky neúplný pojem „přenesená působnost“ namísto toho, aby použil přesnější termín „výkon veřejné správy v přenesené působnosti“, který po stránce gramatické je výstižnější.

2.3.2 Poslání přenesené působnosti

Za přenesenou působnost obcí, lze tedy považovat plnění úkolů státu v oblasti veřejné správy, kterou stát nerealizuje přímo svými orgány, tedy státními orgány a jejich výkonem pověřil v tomto stanoveném rozsahu obce, které jako veřejnoprávní korporace vykonávají tuto veřejnou správu v postavení správních úřadů v přenesené působnosti.

Přenášení působnosti státu na obce představuje do jisté míry pozůstatek uspořádání veřejné správy z doby před rokem 1989, kdy významnými představiteli veřejné správy

³² KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7, str. 225

³³ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7, str. 229

byly od roku 1945 národní výbory, ústavně pojaté jako orgány veřejné moci a správy. I když je z hlediska vyloučení místních vlivů negativně působících na výkon státní správy výhodnější, aby stát vykonával v základním rozsahu státní správu přímo svými orgány, není z hlediska organizačně technického a ekonomického možné a mnohde ani vhodné vytvořit takový systém státních orgánů, který by byl způsobilý působnost státu v rámci veřejné správy beze zbytku zajistit.

Stát proto zvolil formu přenesení své působnosti na obce i při vědomí rizika, že orgány celé řady obcí vzhledem k nezájmu občanů o účast v komunálních volbách či roztržiténosti kandidátek, reprezentují vůli jen malé menšiny obyvatel obce proti nezájmu většiny. Formu přenesení své vlastní působnosti na obce ve stále se rozšiřujícím rozsahu stát zvolil i s vědomím konfliktu zájmů, kdy správní úřady představují té stejné obce, která v řízení před nimi vedenými vystupuje jako účastník řízení. Konflikty zájmů mohou nastat tam, kde obce v rámci přenesené působnosti prostřednictvím svých orgánů aktivně a s konstitutivními účinky rozhoduje o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech osob, přičemž sama má na výsledku řízení zájem (například řízení stavební, o správních deliktech apod.).

Relativně bezkonfliktní může být výkon přenesené působnosti při vydávání deklaratorních správních aktů, kdy obec osvědčuje určitě skutečnosti v rámci přenesené působnosti při vydávání cestovních pasů, občanských a řidičských průkazů apod. Právě zde je přenesení působnosti spíše na místě, neboť v daném rozsahu stát vychází vstříc občanům a výkon státní správy jim přibližuje. I zde je však nebezpečí zvýhodňování či diskriminace některých skupin občanů či jednotlivců, popř. ohrožení dostupnosti výkonu veřejné správy například časovým omezením jejího výkonu formou tzv. úředních hodin. Příklad činností v přenesené působnosti je uveden v příloze 5.

2.3.3 Výše příspěvku obci na výkon státní správy

2.3.3.1 Příspěvek na výkon státní správy v právní úpravě

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, v § 62 uvádí: „Obce obdrží ze státního rozpočtu příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti“.

Platná právní úprava vychází z pravidla, podle něhož nejsou obcím ze strany státu kryty veškeré náklady na výkon jimi zabezpečované státní správy, nýbrž podle něhož je obcím ze státního rozpočtu poskytován na plnění úkolů v přenesené působnosti pouze příspěvek. Jeho režim je každoročně stanovován zákonem o státním rozpočtu na příslušný kalendářní rok.

Na příspěvek ze státního rozpočtu na plnění úkolů v přenesené působnosti mají sice obce právní nárok, zákon však nestanoví, v jaké výši bude tento příspěvek poskytnut ani jaké procentuálně shodné částky dostala jiná obec. Je plně na uvážení státu jak vysoký příspěvek té, které obci dá. Skutečnost, že obce nemají na konkrétní výši příspěvku nárok pak ale na druhé straně způsobuje, že ani stát nemůže obcím závazně ukládat, s jakou nadstandardní kvalitou musí výkon státní správy v přenesené působnosti zajišťovat. Zejména pak stát nesmí obcím jakkoliv nařizovat počty pracovníků zajišťujících výkon státní správy v přenesené působnosti, pokud se obce domnívají, že tento výkon v požadované kvalitě zajistí s menšími personálními náklady.³⁴

Příspěvek je tedy určen na částečnou úhradu výdajů spojených s výkonem státní správy. Výdaji myslíme zejména mzdové a provozní výdaje vázané na zaměstnance vykonávající státní správu.

Obce jsou také v souvislosti s výkonem státní správy příjemci správních poplatků a příjmů ze sankčních plateb. V této souvislosti je třeba zmínit ustanovení § 9 odst. 1 písm. c) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění, které říká, že: „z rozpočtu obce se hradí výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem“. Z toho vyplývá, že k úhradě výdajů na výkon státní správy je třeba použít (a předpokládá se to) i další příjmy rozpočtu obce –

³⁴ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7 str. 240

tj. například i daňové příjmy. Příspěvek se dá označit ve své podstatě za neúčelovou dotaci, u které není sledován způsob čerpání.³⁵

Státní správa vykonávaná v přenesené působnosti je tedy dosti složitý systém, který navíc podléhá dílčím úpravám jako je např. změna hranic správních území, přesuny působností mezi státem a územními samosprávami, případně vznik některých nových agend. Zároveň se průběžně vyvíjí i názory na financování uvedených činností.

2.3.3.2 Příprava zákona o státním rozpočtu v oblasti financování přeneseného výkonu státní správy územních samosprávných celků

Do roku 2002 byl příspěvek stanovován sazbou na 100 obyvatel správního obvodu pro obce se základní působností, pro obce s působností matričního úřadu, stavebního úřadu a pověřeného obecního úřadu. Sazby stanovovalo Ministerstvo financí.

Od roku 2003 do roku 2005 spočívala role Ministerstva vnitra ve stanovení (a úpravě) počtu funkčních míst převáděných z okresních úřadů, na základě kterých se stanovovala výše příspěvku pro obce s rozšířenou působností. Sazbu na jedno funkční místo stanovilo Ministerstvo financí. V roce 2003 byla sazba cca 334 tis. Kč, v roce 2004 cca 351 tis. Kč a v roce 2005 cca 368 tis. Kč.

Tabulka 1: Sazba příspěvku na výkon státní správy pro rok 2005

Působnost	Sazba v Kč na 100 obyvatel
Obec	1 372,00
Obec s působností matričního úřadu	3 464,00
Obec s působností zvláštního matričního úřadu	23,00
Obec s působností stavebního úřadu	8 005,00
Obec s pověřeným obecním úřadem	12 820,00

Zdroj: Příloha č. 9 Zákona o státním rozpočtu č. 675/2004 Sb., úprava vlastní

Pro rok 2006 připravilo Ministerstvo vnitra novou metodiku stanovení výše příspěvku pro obce, která přinesla sjednocení výpočtu a zavedení dvou kritérií (velikost správního obvodu a poměr velikosti centra ke správnímu obvodu). Ministerstvo od roku 2006 do

³⁵ <http://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-pro-rok-2006.aspx>

současnosti pravidelně každý rok navrhuje způsob rozdělení finančních prostředků určených na přenesený výkon státní správy pro obce.³⁶

Realizace II. fáze reformy územní veřejné správy představovala přenesení kompetencí z okresních úřadů převážně na územní samosprávné celky, tj. obce s rozšířenou působností a kraje, což mj. zahrnovalo také zabezpečení finančních prostředků a vytvoření materiálních podmínek pro výkon přenášených činností. Převod finančních prostředků byl realizován podle počtu funkčních míst, který stanovilo Ministerstvo vnitra.

Tento způsob financování přenesené působnosti na obcích s rozšířenou působností byl považován pouze za přechodné (transformační) řešení, které mělo za cíl zajistit v rámci možností objektivní rozdělení finančních prostředků okresních úřadů mezi obce s rozšířenou působností potažmo další orgány a umožnit tak delimitaci zaměstnanců okresních úřadů. Obce, které neměly působnost obce s rozšířenou působností, byly nadále financovány příspěvkem na 100 obyvatel (systémem všem stejně), tzn. malé obce byly nadále podhodnoceny a velké obce nadhodnoceny. Zavedením financování obcí s rozšířenou působností také prostřednictvím funkčních míst se stal systém stanovení výše příspěvku na výkon státní správy nejednotný. Navíc došlo k prohloubení rozdílu, co se týče podílu úhrady výdajů na výkon státní správy odpovídajícími příjmy, mezi obcemi s rozšířenou působností (krytí výdajů z cca 90 %) na jedné straně a ostatními obcemi (krytí výdajů v úrovni menší než 50 %) na straně druhé. Nová metodika stanovení výše příspěvku byla aktualizována vzhledem ke změnám správních obvodů některých úřadů vykonávajících přenesenou působnost (matriční a stavební úřady) a na základě detailní analýzy výdajů a příjmů souvisejících s výkonem státní správy provedenou u obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností.

³⁶ <http://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy.aspx>

Tato analýza přinesla mj. následující informace:

- hlavní výdajovou složkou v rámci výkonu státní správy u obcí jsou mzdové výdaje (u obcí s rozšířenou působností 65 % a u obcí s pověřeným obecním úřadem 61 %);
- výdaje na výkon státní správy v přepočtu na 1000 obyvatel správního obvodu mají s rostoucím počtem obyvatel správního obvodu klesající závislost;
- podíl zaměstnanců na výkon státní správy je v průměru u obcí s rozšířenou působností 64 % a u obcí s pověřeným obecním úřadem 51 %;
- výdaje na výkon státní správy jsou u obcí s rozšířenou působností hrazeny v průměru z 84 % a u obcí s pověřeným obecním úřadem v průměru z 55 %.³⁷

2.3.3.3 Nová metodika výpočtu příspěvku na výkon státní správy

V rámci určitého typu působnosti je poskytování příspěvku odvozeno od dvou kritérií. Jedním z kritérií pro stanovení výše příspěvku je počet obyvatel žijících ve správním obvodu příslušného úřadu, druhým pak je podíl počtu obyvatel správního centra a počtu obyvatel ve správním obvodu. Zejména první z uvedených kritérií se již osvědčilo při stanovení počtu funkčních míst na obce s rozšířenou působností v rámci II. fáze reformy veřejné správy, jak bylo výše popsáno. Druhé kritérium je zavedeno proto, aby částečně kompenzovalo finanční náklady na výkon přenesené působnosti pro občany obcí, na které obec vykonávající tuto působnost nedostává podíl na daňových výnosech. Z těchto daňových výnosů, tedy z tzv. vlastních příjmů, by měla obec vykonávající státní správu v přenesené působnosti podle deklarované konstrukce příspěvku finančně dokrýt náklady spojené s tímto výkonem.

Stručně lze charakterizovat novou metodiku třemi body:

- jednotný způsob stanovení výše příspěvku pro všechny kategorie obcí;
- dvě kritéria vycházející z počtu obyvatel správního obvodu;
- postupné odstraňování finančních disproporcí vzniklých zejména v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

³⁷ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sprava/reforma/dokumenty/priloha2.pdf>

Tabulka 2: Nárůst příspěvku na výkon přenesené působnosti pro všechny obce v %

2005	2006	2007	2008	2009
5%	2,5%	5 % + 757 mil. Kč na nové působnosti	+ 3 %	+ 3 %

Zdroj: vlastní

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že v roce 2009 byl příspěvek na výkon státní správy valorizován stejnou výší jako v roce 2008.

Následující tabulka 3 přináší srovnání míry krytí nákladů na přenesenou působnost v roce 2007 s rokem 2010, když úhrada nákladů na výkon státní správy (jak dokládá tato tabulka) měla dosáhnout 95 % nákladů.

Tabulka 3: Srovnání míry krytí nákladů na přenesenou působnost v roce 2007 s rokem 2010

Správní úloha obce	Počet	Podíl 2 miliardové kompenzace (tis. Kč)	Krytí přenesené působnosti v roce 2010 (%)	Krytí přenesené působnosti v roce 2007 (%)
Základní funkce	5003	591,5	95	21
Matriční úřad	622	226,6	95	41
Stavební úřad	230	182,7	95	50
Obce s pověřeným OÚ	183	259,7	95	68
Obce s rozšířenou působností	202	29,6	105	105
Brno, Ostrava, Plzeň	3	294,6	95	76
Praha	1	415,3	62	37

Zdroj: MV ČR – prezentace v Senátu 21. 9. 2009, úprava vlastní

2.3.4 Samostatná působnost obce

Do samostatné působnosti patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou svěřeny zákonem krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon.

Do samostatné působnosti obce patří zejména záležitosti uvedené v § 84, 85 a 102, s výjimkou vydávání nařízení obce. Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Při výkonu samostatné působnosti se obec řídí při vydávání obecně závazných vyhlášek zákonem a v ostatních záležitostech též jinými právními předpisy vydanými na základě zákona.³⁸

Rozsah samostatné působnosti je u všech obcí zásadně stejný, a to bez ohledu na počet obyvatel obce nebo ekonomickou situaci obce. Stejný rozsah samostatné působnosti má jak obec s několika obyvateli, tak velká obec s počtem obyvatel větším než milion. V rámci samostatné působnosti není některá obec nadřazená jiné obci.

2.3.5 Poslání samostatné působnosti

Územní samospráva představuje veřejnou správu, která je uskutečňována jinými veřejnoprávními subjekty než státem, veřejnoprávními korporacemi. Její činnost je založena na partnerském vztahu mezi státem a veřejnoprávními korporacemi a je odvozována právě od autonomního postavení veřejnoprávních korporací. Představuje decentralizované výkonné působení a ovlivňování společenského života prostředky nestátní povahy.

Její historické kořeny sahají do samosprávy středověkých evropských měst a středověkých cechovních korporací. Jako systém se ovšem zformovala – v souvislosti s celkovou demokratizací veřejné správy a celé společnosti – až v devatenáctém století a k dalšímu prohlubování její demokratické podstaty došlo v průběhu dvacátého věku. Klíčovým předpokladem jejího upevnování se stala pluralita společenských a politických zájmů a vztahů.

³⁸ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7

Pod pojmem „samospráva“ mámu tudíž na mysli výkon vymezených úkolů správy státu samostatnými veřejnoprávními subjekty, které stát tomu aprobuje. Zahrnuje takovou oblast veřejné správy, která je v souladu s příslušnými zákony svěřována subjektům, jichž se bezprostředně týká. Jejím základem je obec jako komunita lidských jedinců. Jako takovou je možno samosprávu charakterizovat jako onu oblast veřejné správy, která je zaměřena na sama sebe, na řešení vlastních záležitostí.

Od státní správy se samospráva odlišuje metodami a formami působení na spravované subjekty. Uplatňují se v ní prostředky, které nemají státně mocenskou povahu.

Na základě nastíněných skutečností lze poslání územní samosprávy charakterizovat jako realizaci vlastní samosprávné moci. Ta v sobě jednak zahrnuje prvotní pravomoc rozhodovat v samosprávných otázkách (tj. takových, do nichž je orgánům státní správy zapovězeno zasahovat), jednak samostatný výkon zákonů státu právě v podmínkách působnosti samosprávných orgánů. Svou samosprávnou výkonnou pravomoc uskutečňuje prostřednictvím vydávání vlastních právních aktů: vyhlášek a nařízení. K výkonu samosprávné činnosti obce a vyšší samosprávné jednotky zřizují vlastní samosprávné orgány. Ty vystupují nikoli jménem státu a z jeho vůle, nýbrž jménem a z vůle samosprávných společenství, jež reprezentují.

Obdobně jako státní správa je i územní samospráva svou povahou organizující a mocensko-ochrannou činností státu, která obsahuje prvky řízení a regulace. Uvedené elementy se ovšem projevují jako prvky samořízení a samoregulace.

Územní samospráva tak představuje specifický výkon správní činnosti. Je neúčinnější tam, kde co nejméně odráží místní zájmy a potřeby.³⁹

³⁹ LACINA, K.; ČECHÁK, V. *Vývoj systémů veřejné správy* PRAHA: Grafikon, 2001. ISBN 80-86419-13-4 str.14

3. DOZOR V OBLASTI VEŘEJNÉ SPRÁVY

Při výkonu samostatné a přenesené působnosti v obci s rozšířenou působností nebo obci s pověřeným obecním úřadem může nastat situace, kdy fyzická či právnická osoba není spokojena s tímto výkonem obce. Nespokojenost může vyústit k podání stížnosti a ta pak musí být projednána. Protože však ne vždy může být projednána přímo dotčenou obcí, ale stížnost může být podána i na jiné instituci než obci. Na tuto situaci pamatoval zákon o obcích a institut dozoru nad obcemi je upraven v hlavě VI (§ 123 až 128) části první zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Dozorová novela (zákon č. 234/2006 Sb.) pak s účinností od 1. července 2006 přinesla významné změny do systému dozoru nad obecní samosprávou.⁴⁰

Dozor v oblasti veřejné správy lze dělit do dvou základních skupin:

- a) Vnější dozor nad výkonem veřejné správy vykonávají subjekty státu, které stojí mimo soustavu kontrolovaných orgánů a jsou zpravidla procesně samostatné na orgánech státní správy. Kontrolující subjekt není žádným způsobem zainteresován na výsledku kontroly.
- b) Vnitřní dozor nad výkonem veřejné správy vykonávají kontrolní složky uvnitř soustav konkrétního odvětví státní správy nebo kontrolní složky v rámci konkrétního správního úřadu. Organizačně technicky jsou začleněny do soustavy, jejíž část kontrolují a výsledky jejich kontroly mohou ovlivnit personální faktory v jejich okolí.

Počáteční období po roce 1989 bylo poznamenáno sílící snahou omezit nebo rušit prostředky vnější formy kontroly veřejné správy včetně dozoru nad jejím výkonem. Tento proces byl zahájen zrušením Výborů lidové kontroly a pokračoval zrušením Ministerstva státní kontroly a byl zakončen zrušením prokuratury, včetně jejího všeobecného dozoru. Hlavním důvodem byl tehdy převládající názor, že vnější kontrola

⁴⁰ <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6308926>

je neúčinná a veškeré zjištěné nedostatky lze odstranit v rámci kontroly vnitřní. Následující časový vývoj ukázal, že tyto předpoklady byly mylné.⁴¹

Dozor nad výkonem samostatné působnosti obcí je vykonáván v plném rozsahu Ministerstvem vnitra, dozor nad výkonem přenesené působnosti je svěřen výlučně krajským úřadům. Dozorová novela odstranila předchozí nevhodnou duplicitu dozorových orgánů nad obecní samosprávou, když dozorový proces vykonávaly společně Ministerstvo vnitra a krajské úřady (jejich úloha byla v různých fázích dozoru odlišná, přičemž silnější pravomoci a odpovědnost za výsledek dozoru mělo Ministerstvo vnitra - mohlo např. pozastavit účinnost obecně závazné vyhlášky či nařízení obce).⁴²

Podle zákona o obcích dozorový a kontrolní orgán neposuzuje jednání obcí z hlediska předpisů práva občanského (např. uplatnění náhrady škody, bezdůvodného obohacení), obchodního (např. problematika veřejné obchodní soutěže) a pracovního (např. vztahy vyplývající z pracovních smluv). Hospodaření obce může přezkoumávat kraj v přenesené působnosti. Dohled nad zadáváním veřejných zakázek vykonává Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.⁴³

3.1 Dozor nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek obcí a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí v samostatné působnosti

Prostředky dozoru a kontroly nad výkonem samostatné působnosti obce ze strany Ministerstva vnitra tvoří součást systému kontroly výkonu veřejné správy a samosprávy obcemi. Zákon o obcích stanoví, že do samostatné působnosti lze zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem, který zákon stanoví. Jedná se o dozor nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek obcí a usnesení, rozhodnutí a

⁴¹ ⁴¹ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7 str. 389

⁴² <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6308926>

⁴³ <http://www.ochrance.cz/chcete-si-stezovat/zivotni-situace-problemy-a-jejich-reseni/obce-a-mesta-samosprava/>

jiných opatření orgánů obcí v samostatné působnosti a kontrolu výkonu samostatné působnosti obce. Předmět kontroly je širší než předmět dozoru, kontrolovány mohou být všechny činnosti a výstupy ze samostatné působnosti obce z hlediska jejich souladu se zákony a jinými právními předpisy, jakož i nečinnost orgánu obce.⁴⁴

Zdroje poznatků pro výkon této kontroly jsou například podněty a podání fyzických a právnických osob, ale i poznatky získané ze sdělovacích prostředků nebo postoupené k dalšímu opatření nejrůznějšími státními či jinými správními orgány.⁴⁵

Novelou zákona o obcích provedenou zákonem č. 234/2006 Sb., došlo k poměrně rozsáhlým změnám úpravy dozoru a kontroly výkonu přenesené i samostatné působnosti obce. Dozor nad výkonem samostatné působnosti obcí, tedy orgány územní samosprávy, vykonávaly až do konce června 2007 krajské úřady a Ministerstvo vnitra. Tam, kde krajské úřady vykonávaly dozor na výkonem samostatné působnosti obcí, vykonávaly samy veřejnou správu v přenesené působnosti. Krajské úřady v dané souvislosti vystupovaly jako mezičlánek mezi státem a ústředními správními úřady, do jejichž věcné působnosti výkon veřejné správy na daném úseku patří dle kompetenčního zákona č. 2/1969 Sb. S účinností zákona č. 234/2006 sb. byla kompetence dozoru nad samostatnou působností obce svěřena pouze Ministerstvu vnitra, kraje své kompetence v této oblasti pozbyly a samotný výkon dozoru se zúžil na přezkoumávání souladu obecně závazných vyhlášek obcí s ústavním pořádkem a zákony.

V rámci dozoru se zjišťuje stejně jako doposud, zda jsou obecně závazné vyhlášky obcí v souladu se zákony. I když to zákon o obcích výslovně nestanoví, musí být obecně závazné vyhlášky obcí rovněž v souladu s Ústavou, ústavními zákony a mezinárodními smlouvami, které Česká republika ratifikovala. Po vstupu ČR do Evropské unie, pak musí být obecně závazné vyhlášky obcí v souladu i s dokumenty EU, závaznými pro Českou republiku na daném konkrétním úseku. Souladem se v dané souvislosti má na mysli, zda obecně závazná vyhláška, usnesení rozhodnutí či jiné opatření orgánu obce

⁴⁴ <http://www.ochrance.cz/chcete-si-stezovat/zivotni-situace-problemy-a-jejich-reseni/obce-a-mesta-samosprava/>

⁴⁵ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7 str. 389

odpovídá zákonu nebo jiném obecně závaznému právnímu předpisu, tedy zda není nezákonná.⁴⁶

Pokud Ministerstvo vnitra učiní po provedeném přezkoumání závěr, že obecně závazná vyhláška obce je v rozporu se zákonem (nebo usnesení, rozhodnutí nebo jiné opatření orgánu obce v samostatné působnosti v rozporu se zákonem nebo jiným právním předpisem), je při aplikaci "standardního" postupu jeho povinností vyzvat obec ke zjednání nápravy.

Výzva Ministerstva vnitra ke zjednání nápravy nemá povahu správního rozhodnutí, ale jde o úkon podle čtvrté části správního řádu. Pokud obec nezjedná nápravu ve lhůtě 60 dnů od doručení výzvy, zahájí Ministerstvo vnitra správní řízení, jehož účelem je vydat rozhodnutí o pozastavení účinnosti obecně závazné vyhlášky (nebo pozastavení výkonu usnesení, rozhodnutí nebo jiného opatření orgánu obce v samostatné působnosti). Jinými slovy jde o vydání tzv. sistačního rozhodnutí. Na běh uvedené 60denní lhůty se vztahují pravidla obsažená v § 40 správního řádu (viz § 154 správního řádu).⁴⁷

Důsledkem pozastavení účinnosti obecně závazné vyhlášky je skutečnost, že ji obec nesmí aplikovat (ze sistované obecně závazné vyhlášky nevznikají nikomu žádná práva ani nelze na jejím základě nikomu ukládat povinnosti). Pozastavení účinnosti obecně závazné vyhlášky však neznamená její zrušení; tato je i nadále součástí právního řádu. Pozastaví-li Ministerstvo vnitra výkon jiného aktu orgánu obce v samostatné působnosti, než je obecně závazná vyhláška, znamená to, že příslušný orgán obce (např. zastupitelstvo obce, rada obce, starosta nebo obecní úřad) nemůže přistoupit k výkonu (realizaci) pozastaveného aktu. Ministerstvo vnitra o pozastavení výkonu usnesení, rozhodnutí nebo jiného opatření orgánu obce v samostatné působnosti však nerozhodne v případě, jestliže již bylo vykonáno (např. bylo realizováno event. nezákonné usnesení o prodeji obecní nemovitosti – v dané situaci již tak není "co" pozastavovat); nastane-li popsáný případ, Ministerstvo vnitra podá pouze návrh krajskému soudu na jeho zrušení (§ 124 odst. 5 obecního zřízení).

⁴⁶ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7 str. 390

⁴⁷ <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6308926>

V rozhodnutí o pozastavení účinnosti obecně závazné vyhlášky (nebo výkonu usnesení, rozhodnutí nebo jiného opatření orgánu obce v samostatné působnosti) má Ministerstvo vnitra obci současně ještě stanovit přiměřenou lhůtu ke zjednání nápravy (jde tak o poskytnutí další možnosti pro obec zjednat nápravu vedle již zmíněné výzvy ke zjednání nápravy, která má místo v úvodní fázi dozorového procesu). Zjedná-li příslušný orgán obce (v případě obecně závazné vyhlášky může nápravu zjednat pouze a jen zastupitelstvo obce) nápravu ve lhůtě stanovené v sistačním rozhodnutí, Ministerstvo vnitra své rozhodnutí zruší, a to neprodleně poté, co obdrží sdělení obce o zjednání nápravy, jehož přílohou musí být i příslušný obecní dokument (obecně závazná vyhláška, nové usnesení, atd.), kterým byla zjednána náprava. Případná náprava obecního aktu je zjednána již samotným rozhodnutím příslušného orgánu, resp. u obecně závazné vyhlášky až nabytím účinnosti její novely nebo zrušující vyhlášky, která odstraňuje vytýkané nedostatky (do té doby je totiž stále účinná ona nezákonná - alespoň podle názoru Ministerstva vnitra - obecně závazná vyhláška). Okamžik nápravy tedy není vázán na skutečnost, kdy Ministerstvo vnitra obdrží od obce sdělení o nápravě.⁴⁸

V případě zřejmého rozporu obecně závazné vyhlášky obce nebo jiného aktu orgánu obce vydaného v samostatné působnosti s lidskými právy a základními svobodami může Ministerstvo vnitra pozastavit její účinnost, resp. v případě jiného samosprávného aktu jeho výkon bez předchozí výzvy ke zjednání nápravy. V popsané situaci se tedy jedná o odchylku od "běžného" sistování obecních aktů, kdy onen "běžný" postup obsahuje ještě navíc fázi zasílání předchozí výzvy Ministerstva vnitra ke zjednání nápravy. Kromě této odchylky je jinak procesní postup Ministerstva vnitra stejný, jako je tomu u "běžného" sistování. Pro postup Ministerstva vnitra "bez výzvy" je třeba posoudit "zřejmý rozpor s lidskými právy a základními svobodami". Obecní zřízení nijak nekonkretizuje o jaká lidská práva a základní svobody se má jednat. V úvahu tak bude třeba vzít zejména Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950 (vč. jejich protokolů - viz sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí

⁴⁸ <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6308926>

č. 209/1992 Sb.). Úpravu lidských práv a základních svobod obsahuje Listina základních práv a svobod ve své hlavě druhé.

Nejedná-li příslušný orgán obce nápravu ve stanovené lhůtě a není-li proti sistačnímu rozhodnutí Ministerstva vnitra podán rozklad (viz § 152 správního řádu), podá Ministerstvo vnitra do 30 dnů od uplynutí lhůty pro podání rozkladu návrh na zrušení příslušného aktu obce vydaného v samostatné působnosti (Ústavnímu soudu v případě obecně závazné vyhlášky, v případě jiných aktů krajskému soudu). Je-li proti sistačnímu rozhodnutí Ministerstva vnitra podán rozklad, podá Ministerstvo vnitra takový návrh soudu do 30 dnů ode dne právní moci rozhodnutí o rozkladu, kterým byl rozklad zamítnut.⁴⁹

3.2 Dozor nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek obcí a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí v přenesené působnosti

Dozor nad výkonem přenesené působnosti obcí, kterou územní samospráva vykonává podle zvláštního předpisu, vykonávají krajské úřady a to v rámci své přenesené působnosti. Rozlišuje se, zda se jedná o dozor nad právními předpisy (tj. nařízeními obcí) a dozor nad dalšími akty orgánů obce v přenesené působnosti.⁵⁰

Prostředky dozoru nad výkonem přenesené působnosti obce ze strany krajského úřadu tvoří součást systému kontroly výkonu veřejné správy. Dozor nad výkonem přenesené působnosti obce probíhá podle stejných zásad, jako dozor na výkonem samostatné působnosti obce. Zdroje poznatků pro výkon této kontroly jsou shodné jako v případě dozoru nad výkonem samostatné působnosti obce zahrnují v sobě od podnětů a podání fyzických a právnických osob i poznatky získané ze sdělovacích prostředků nebo postoupené k dalšímu opatření nejrůznějšími státní orgány či jinými správními úřady.

Dozor nad výkonem veřejné správy v přenesené působnosti se stejně jako v případě dozoru nad výkonem samostatné působnosti obce zaměřuje až na následek. Krajské úřady jsou však na úseku přenesené působnosti vybaveny prostředky prevence, kterou

⁴⁹ <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6308926>

⁵⁰ <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6308926>

mohou vůči obecním úřadům vykonávajícím svoji přenesenou působnost vykonávat především v rámci metodiky a kontroly konkrétního výkonu státní správy v přenesené působnosti.⁵¹

V rámci dozoru se zjišťuje, v první řadě, zda jsou nařízení obce v souladu se zákony. I když to zákon o obcích výslovně nestanoví, musí být nařízení obcí rovněž v souladu s Ústavou, ústavními zákony, ratifikovanými mezinárodními smlouvami a smluvními závazky vůči legislativě EU. Pokud je tedy nařízení obce v souladu s tuzemským zákonem ale v rozporu s ratifikovanou mezinárodní smlouvou nebo legislativou EU, kterou je ČR vázána, je nutno ji s touto smlouvou zesouladit i za cenu, že následně bude v rozporu s platným tuzemským řádem.

Výkon dozoru podléhá celý postup orgánu obce od začátku až po meritorní ukončení. Zkoumá se vždy soulad jak samotného rozhodnutí obce v přenesené působnosti, tak i řízení či postup, které mu předcházelo.⁵²

Zatímco při nezákonných rozhodnutích a postupech má kontrolující subjekt povinnost sjednat nápravu, u rozhodnutí věcně nesprávných přísluší právo na obranu toliko subjektům, které jsou nesprávným rozhodnutím přímo dotčeny.

Na rozdíl od dozoru nad nařízeními se usnesení, rozhodnutí nebo jiná opatření obce v přenesené působnosti nesistují, ale hned se ruší, přičemž ke zrušení je příslušný nikoli soud, ale orgán dozoru – krajský úřad. Zákon o obcích přiznává krajskému úřadu oprávnění zrušit kterékoliv opatření orgánu obce vydané v přenesené působnosti (s výjimkou nařízení obce), které je v rozporu se zákonem nebo jiným právním předpisem. Tento rozpor musí být doložen a prokázán. Podmínkou zrušení však je, že orgán obce, který napadené rozhodnutí vydal, je po upozornění krajského úřadu v jím stanovené lhůtě nezruší. Z dikce zákona lze dovodit, že krajský úřad před tím, než rozhodnutí zruší, upozorní příslušný orgán obce písemně na nezákonnost konkrétního opatření a tuto nezákonnost doloží. V upozornění musí být obsažena výzva ke zrušení předmětného opatření.⁵³

⁵¹ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7 str. 399

⁵² KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7 str. 400

⁵³ KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) – komentář*, PRAHA: Linde2009, ISBN 978-80-7201-760-7 str. 402

Závěrem lze konstatovat, že dozorový proces nad přenesenou působností obcí vykazuje určité odchylky (a to zejména u jiných aktů než jsou nařízení obcí) od popsaného procesu dozoru nad samostatnou působností. Zrušit nařízení obce může Ústavní soud na návrh ředitele krajského úřadu, zatímco jiný akt orgánu obce v přenesené působnosti může zrušit krajský úřad.⁵⁴

⁵⁴ <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6308926>

4. METODIKA

4.1 Metodika

Z důvodu, že v České republice se používá smíšený model výkonu veřejné správy je velmi obtížné oddělit výdaje na výkon přenesené a samostatné působnosti. Mimo uvedeného důvodu také vznikají rozdíly na náklady na úřadu s pověřeným úřadem, tak i na obci s rozšířenou působností z důvodu specifických místních podmínek. K těmto uvedeným faktům jsem také přihlížela při níže uvedeném zhodnocení stejně tak jako ke skutečnosti, že při stanovení výdajů s výkonem přenesené působnosti jsem nezohlednila v souladu s metodikou výdaje na investice do vzniku a modernizace kancelářských ploch respektive výdaje v podobě nájemného za kancelářskou plochu. Jako metodiku pro výpočet výdajů související s přenesenou působností jsem využila Metodiku stanovení plánovaných nákladů na výkon státní správy vydanou Ministerstvem vnitra v roce 2007.

4.2 Charakteristika obce

Pro zhodnocení financování přenesené působnosti v rozpočtu obce a pro zhodnocení financování samostatné působnosti v rozpočtu obce jsem si zvolila pověřený obecní úřad Lišov a obec s rozšířenou působností Jindřichův Hradec. Hodnotila jsem období, jehož výchozím rokem byl rok 2006 a konečným rok 2010.

5. PRAKTICKÁ ČÁST

5.1 Porovnání přenesené působnosti obce

Pro zhodnocení příjmů a výdajů související s výkonem přenesené působnosti jsem si zvolila období 2006 – 2010, když údaje období 2006 – 2009 jsou skutečností a údaje roku 2010 jsou predikcí. Zdrojem těchto údajů byly údaje zveřejněné na webových stránkách Ministerstva vnitra a Ministerstva financí po schválení státního rozpočtu na příslušný kalendářní rok. Z uvedených zdrojů jsem získala níže uvedené údaje, které jsou uvedeny v tabulce 4 pro obec s rozšířenou působností, v tabulce 5 pro obec s pověřeným obecním úřadem. Jejich časový vývoj v jednotlivých letech jsem graficky znázornila v grafu 1 pro obec s rozšířenou působností a v grafu 2 pro obec s pověřeným obecním úřadem.

Pro konkrétní vyjádření jednotlivých složek, které tvoří příjmy jak u obce s pověřeným obecním úřadem, tak i u obce s rozšířenou působností jsem vycházela z údajů Ministerstva vnitra a skutečností získaných ze závěrečných účtů let 2006 – 2010 uvedených měst a pro rok 2010 z predikce uvedené v rozpočtu daného města. Pro vyjádření jsem zvolila graf 3 a 4.

V příloze č.3 a 4 jsou uvedeny vstupní údaje pro výpočty v jednotlivých letech u obce s rozšířenou působností a u obce s pověřeným obecním úřadem, které jsou zpracovány z ekonomických údajů poskytnutých jednotlivými obcemi.

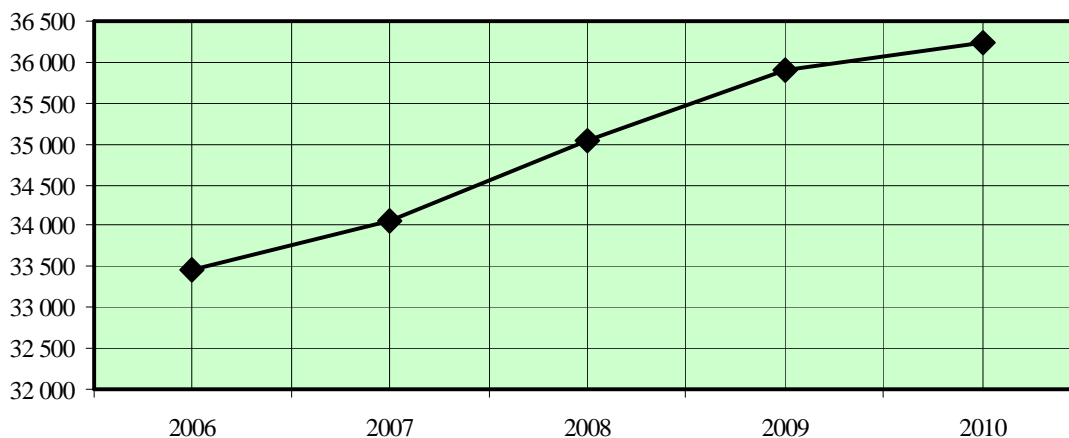
Tabulka 4: Příspěvek na výkon státní správy v letech 2006 – 2010 v Kč (včetně mimořádného příspěvku obce s rozšířenou působností v roce 2006) v obci s rozšířenou působností.

ROK	Příspěvek na základní působnost	Příspěvek na působnost matričního úřadu	Příspěvek na působnost stavebního úřadu	Příspěvek na působnost pověřeného obecního úřadu	Příspěvek na působnost obce s rozšířenou působností	CELKEM
2006	319 072	1 006 058	3 201 450	5 666 310	22 805 140	33 450 236
2007	485 920	1 053 497	3 793 091	6 474 719	22 252 937	34 060 164
2008	495 957	1 079 394	3 896 837	6 682 576	22 894 901	35 049 665
2009	504 064	1 102 102	3 987 074	6 834 675	23 478 694	35 906 609
2010	507 416	1 118 258	4 031 980	6 911 918	23 674 502	36 244 074
CELKEM	2 312 429	5 359 309	18 910 432	32 570 197	115 106 174	174 710 748

<http://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy.aspx>, úprava vlastní

Graf 1: Vývoj příspěvku na státní správu v letech 2006 – 2010 v obci s rozšířenou působností.

Vývoj příspěvku na státní správu v letech 2006 - 2010 v tis. Kč v obci s rozšířenou působností

Zdroj: vlastní

Tabulka i graf ukazuje vývoj příspěvku na státní správu v jednotlivých letech u obce s rozšířenou působností, když v roce 2010 je příspěvek o téměř 3 milióny Kč vyšší než byl v roce 2006.

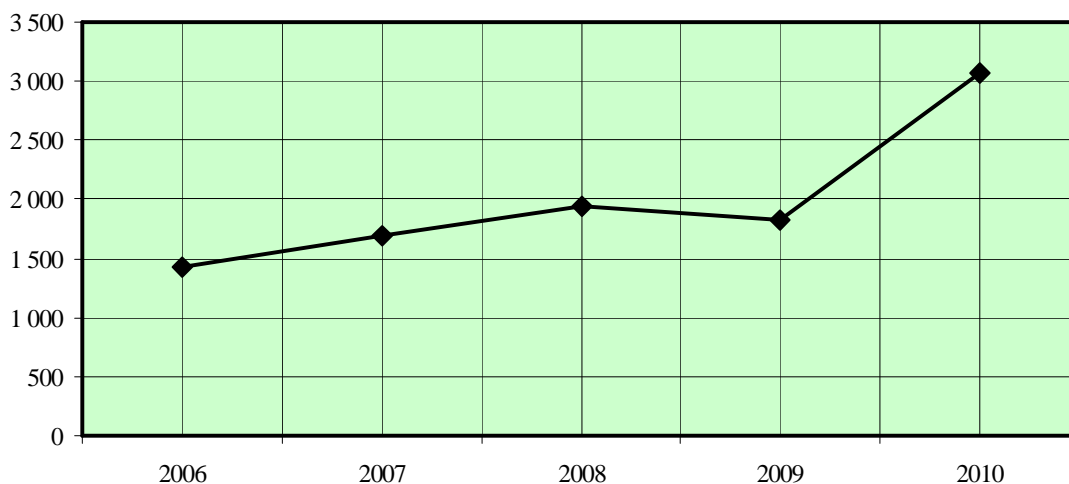
Tabulka 5: Příspěvek na výkon státní správy v letech 2006 – 2010 v Kč v obci s pověřeným obecním úřadem.

ROK	Příspěvek na základní působnost	Příspěvek na působnost matričního úřadu	Příspěvek na působnost stavebního úřadu	Příspěvek na působnost pověřeného obecního úřadu	Mimořádná dotace pro obce II	CELKEM
2006	58 722	198 545	455 265	711 520	0	1 424 052
2007	90 854	205 100	552 213	840 063	0	1 688 230
2008	93 894	213 227	573 971	877 229	181 866	1 940 187
2009	97 080	221 472	596 097	911 140	0	1 825 789
2010	0	0	0	3 075 394	0	3 075 394
CELKEM						9 953 652

<http://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy.aspx>, úprava vlastní

Graf 2: Vývoj příspěvku na státní správu v letech 2006 – 2010 v obci s pověřeným obecním úřadem.

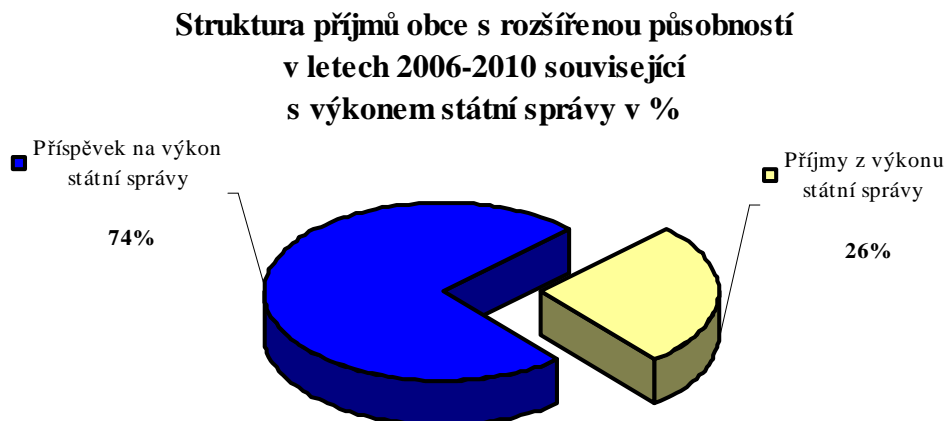
Vývoj příspěvku na státní správu v letech 2006 - 2010 v tis. Kč v obci s pověřeným úřadem

Zdroj: vlastní

Tabulka i graf ukazuje vývoj příspěvku na státní správy v jednotlivých letech u obce s pověřeným obecním úřadem, když v roce 2010 je příspěvek o téměř 1,5 miliónu Kč vyšší než byl v roce 2006.

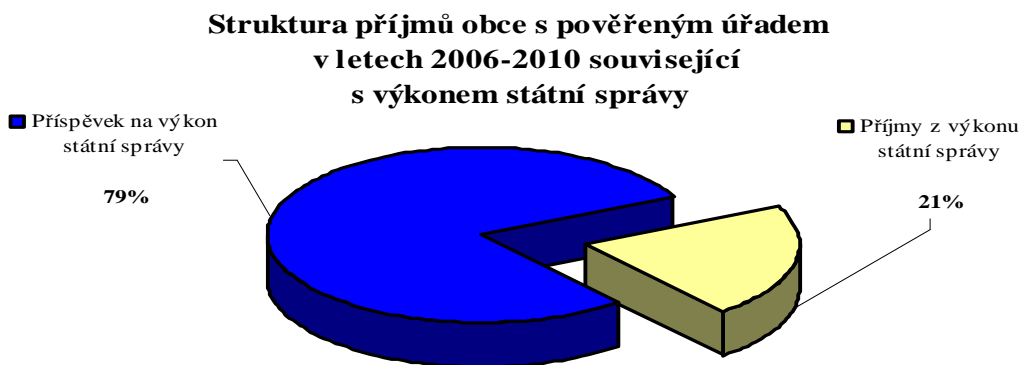
Graf 3: Struktura příjmů obce s rozšířenou působností

Zdroj: vlastní

Z uvedeného grafu vyplývá, že struktura příjmů u obce s rozšířenou působností je tvořena ze 74% příspěvkem na výkon státní správy financovaného státem a 26% je tvořena příjmy z výkonu státní správy tj. správními poplatky.

Graf 4: Struktura příjmů obce s pověřeným obecním úřadem

Zdroj: vlastní

Z uvedeného grafu vyplývá, že struktura příjmů u obce s pověřeným úřadem je tvořena ze 79% příspěvkem na výkon státní správy financovaného státem a 21% je tvořena příjmy z výkonu státní správy tj. správními poplatky.

K analýze výdajů jsem využila závěrečných účtů obou měst z let 2006 – 2009 a výdaje roku 2010 jsou predikcí ze zveřejněných rozpočtů. Jako pomocný nástroj mi pak dále sloužil automatizovaný rozpočtový informační systém /ARIS/, který zajišťuje informatické funkce vztahující se k datové oblasti účetního a finančního výkaznictví organizačních složek státu /OSS/, kapitol státního rozpočtu, státních příspěvkových organizací /PO/, státních fondů, územních samosprávných celků /ÚSC/ a jimi zřizovaných příspěvkových organizací v České republice s cílem zajistit pracovníkům Ministerstva financí a ostatních orgánů státní správy potřebné informace pro průběžné hodnocení plnění příjmů a výdajů veřejných rozpočtů a o hospodaření výše uvedených subjektů; zajišťuje zpracování tabulkových částí závěrečných účtů kapitol a státního závěrečného účtu a zpracování finančních ukazatelů pro statistiku vládního sektoru.⁵⁵ Ve výdajové části jsem se dle metodiky zaměřila na zhodnocení mzdových a provozních výdajů, k jejichž porovnání slouží graf 5 a 6.

⁵⁵ <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/aris.html>

Graf 5: Struktura výdajů obce s rozšířenou působností

Zdroj: vlastní

Z uvedeného grafu vyplývá, že struktura výdajů u obce s rozšířenou působností je tvořena z 88% mzdovými výdaji na výkon státní správy a 12% je tvořena provozními výdaji.

Graf 6: Struktura příjmů obce s pověřeným obecním úřadem

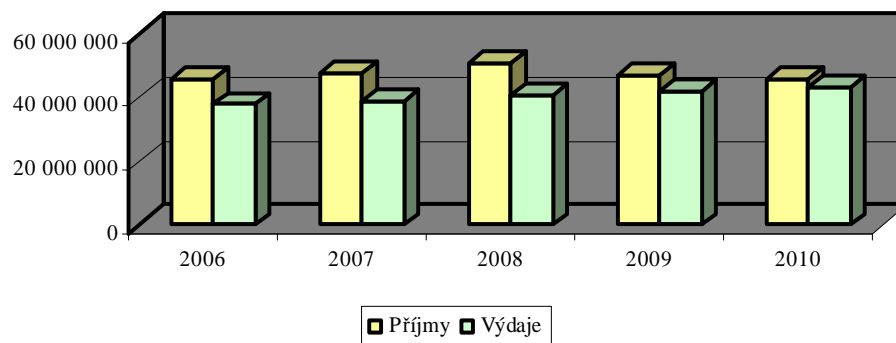

Zdroj: vlastní

Z uvedeného grafu vyplývá, že struktura výdajů u obce s pověřeným obecním úřadem je tvořena z 83% mzdovými výdaji na výkon státní správy a 17% je tvořena provozními výdaji.

Graf 7: Porovnání pokrytí výdajů a příjmů na státní správu v obci s rozšířenou působností

**Porovnání pokrytí výdajů a příjmů na státní správu
v obci s rozšířenou působností
v letech 2006 - 2010 v Kč**

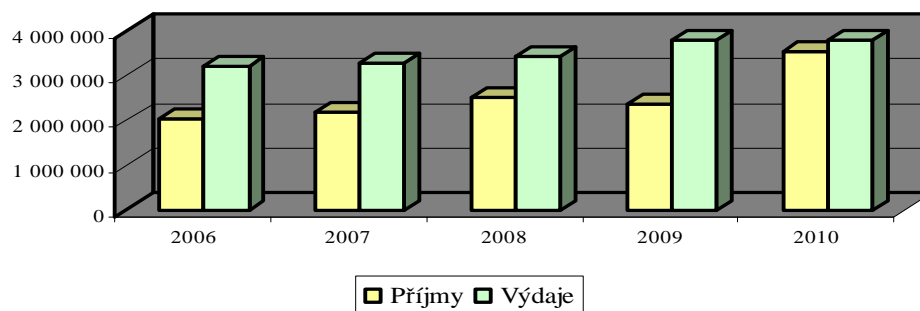

Zdroj: vlastní

Z tohoto grafu je patrné, že v obci s rozšířenou působností jsou příjmy v jednotlivých letech vyšší než výdaje na výkon přenesené působnosti. Z uvedeného vyplývá, že obec s rozšířenou působností má příjmy vyšší než výdaje, a tudíž nedoplácí z výkonu samosprávné činnosti.

Graf 8: Porovnání pokrytí výdajů a příjmů na státní správu v obci s pověřeným obecním úřadem

**Porovnání pokrytí výdajů a příjmů na státní správu
v obci s pověřeným úřadem v letech 2006 - 2010 v Kč**

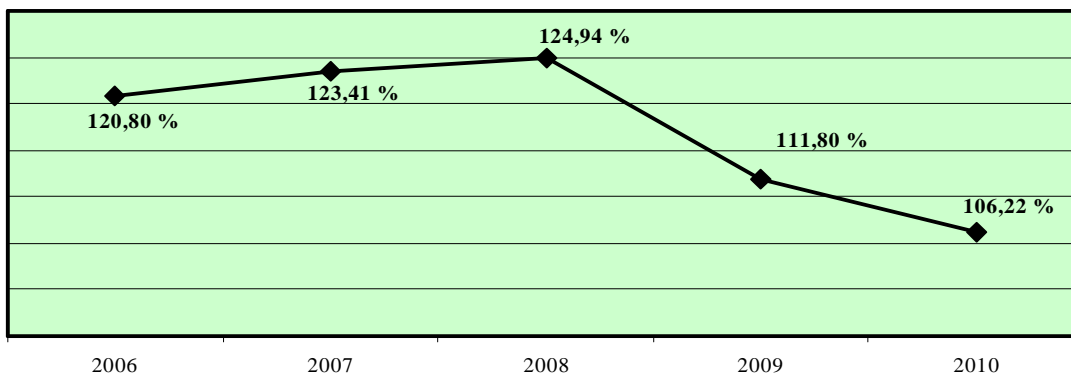

Zdroj: vlastní

Z tohoto grafu je patrné, že v obci s pověřeným obecním úřadem jsou příjmy v jednotlivých letech nižší než výdaje na výkon přenesené působnosti. Z uvedeného vyplývá, že obecní úřad s pověřeným obecním úřadem má výdaje vyšší než příjmy a tudíž doplácí z výkonu samosprávné činnosti.

Graf 9: % pokrytí výdajů na státní správu v obci s rozšířenou působností

**% pokrytí výdajů na státní správu v obci
s rozšířenou působností**

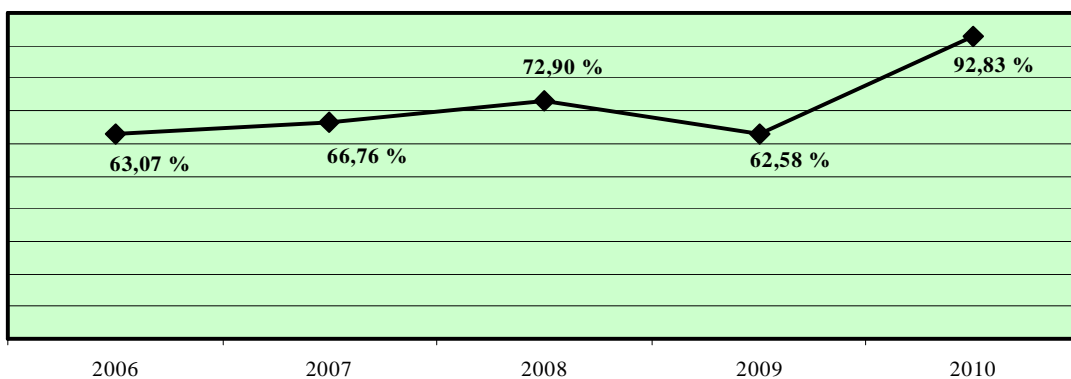

Zdroj: vlastní

Uvedený graf zobrazuje % pokrytí výdajů na státní správu v obci s rozšířenou působností a vyjadřuje vývoj v jednotlivých letech, přičemž v obci s rozšířenou působností byl nejvyšší v roce 2008.

Graf 10: % pokrytí výdajů na státní správu v obci s rozšířenou působností

**% pokrytí výdajů na státní správu v obci
s pověřeným úřadem**

Zdroj: vlastní

Uvedený graf zobrazuje % pokrytí výdajů na státní správu v obci s pověřeným obecním úřadem a vyjadřuje vývoj v jednotlivých letech, přičemž v obci s pověřeným obecním úřadem je nejvyšší v roce 2010.

Graf 11: Počet úvazků v obci s rozšířenou působností

Zdroj: vlastní

V obci s rozšířenou působností vykonává činnosti spojené s přenesenou působností 49 % zaměstnanců a 51 % zaměstnanců vykonává činnosti spojené se samostatnou působností.

Graf 12: Počet úvazků v obci s pověřeným obecním úřadem

Zdroj: vlastní

V obci s pověřeným obecním úřadem vykonává činnosti spojené s přenesenou působností 64 % zaměstnanců a 36 % zaměstnanců vykonává činnosti spojené se samostatnou působností.

5.2 Porovnání samostatné působnosti obce

Z pohledu zajištění samostatné činnosti jak u obce s pověřeným obecním úřadem nebo úřadem s rozšířenou působností jsou nejdůležitějším zdrojem finančních prostředků obce daňové příjmy. Bez daňových příjmů by obce mohly jen ztěžka financovat svůj chod a další činnosti spojené s veřejnou správou. Současný systém rozpočtového určení daní způsobil, že se dají rozpočtové příjmy celkem dobře pro každou obec odhadnout. Tato vlastnost rozpočtového určení daní je velmi důležitou, protože obce tak mají možnost odhadovat příjmy a tomu přizpůsobit i náklady tak, aby nedošlo k velkému zadlužení obce. Následující tabulky 6 a 7 uvádí přehled naplňování daňových příjmů včetně dopadu změny rozpočtového určení od roku 2008.a dopadu hospodářské krize v roce 2009.

Tabulka 6: Přehled naplňování daňových příjmů u obce s rozšířenou působností

Daňové příjmy	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
	Skutečnost	Skutečnost	Skutečnost	Skutečnost	Predikce
Daň z příjmu FO - záv.činnost	40 845 852	45 402 042	42 532 923	40 219 843	39 000 000
Daň z příjmu FO - sam.výd.čin.	11 987 851	12 015 760	13 257 169	6 426 440	7 500 000
Daň z příjmu FO - kapitál.výnosy	2 396 384	2 726 986	3 416 135	3 348 219	3 100 000
Daň z příjmů právnických osob	44 363 069	49 522 838	59 309 779	39 420 332	45 500 000
Daň z přidané hodnoty	71 614 546	75 015 732	84 717 817	83 491 845	86 500 000
CELKEM	171 207 702	184 683 358	203 233 823	172 906 679	181 600 000
Dopady RUD			18 550 465	-30 327 144	8 693 321

Zdroj: Město Jindřichův Hradec, úprava vlastní

Z uvedené tabulky vyplývá, že změna rozpočtového určení daní od 1. ledna 2008 v daňových příjmech obce s rozšířenou působností způsobila nárůst o 18 550 465 Kč, naopak dopad hospodářské krize v roce 2009 způsobil propad o částku 30 milionů Kč. Z této skutečnosti vyplývá, že v roce 2009 by obec s rozšířenou působností nemohla naplnit veškeré činnosti v oblasti samostatné působnosti pokud by samostatná působnost byla hrazena pouze z daňových příjmů.

Tabulka 7: Přehled naplňování daňových příjmů u obce s pověřeným obecním úřadem

Daňové příjmy	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
	Skutečnost	Skutečnost	Skutečnost	Skutečnost	Predikce
Daň z příjmu FO - záv.činnost	5 785 386	6 507 063	6 679 443	6 344 293	6 020 000
Daň z příjmu FO - sam.výd.čin.	3 713 880	3 053 061	4 771 705	2 926 929	3 500 000
Daň z příjmu FO - kapitál.výnosy	365 348	413 188	577 087	816 095	570 000
Daň z příjmů právnických osob	6 486 073	6 814 672	9 953 529	7 056 033	9 000 000
Daň z přidané hodnoty	10 708 623	12 049 050	14 291 413	14 200 644	13 000 000
CELKEM	27 059 310	28 837 034	36 273 177	31 343 994	32 090 000
Skutečnost-dopady RUD			7 436 143	-4 929 183	746 006

Zdroj: Město Lišov, úprava vlastní

Z uvedené tabulky vyplývá, že daňové příjmy obce s pověřeným obecním úřadem v roce 2008 z důvodu změny rozpočtového určení daní vzrostly o částku 7 miliónů Kč, naopak hospodářská krize v roce 2009 způsobila propad o téměř 5 miliónů Kč a tato obce by byla ve stejné situaci jako obec s rozšířenou působností, tudíž mohla zajistit jen nejzákladnější činnosti spadající do samostatné působnosti, pokud by byly hrazeny pouze z daňových příjmů.

Obec však nezajišťuje samostatnou působnost pouze daňovými příjmy, ale také nedaňovými kapitálovými příjmy. Výši nedaňových příjmů je tvořena především velikostí jeho majetku, který pak je obcí pronajímán nebo jinak využíván, ale vždy s ohledem na jeho hospodárné využívání. Kapitálové příjmy obce jsou pak tvořeny prodejem majetku obce, který již obec pro své vlastní využívání již nepotřebuje nebo výdaje na jeho funkčnost jsou vyšší než příjmy získané jeho pronájmem.

Následující tabulky a grafy zobrazují, kolik prostředků na výkon samostatné působnosti mají obec s pověřeným obecním úřadem či obec s rozšířenou působností k dispozici. Tyto přehledy také zobrazují, kolik dané obce mají k dispozici v přepočtu na 1 obyvatele obce s trvalým pobytem na zajištění činností v samostatné působnosti.

Tabulka 8: Příjmy obce s rozšířenou působností

Věcný obsah	2006	2007	2008	2009	2010
Daňové příjmy	230 814	249 109	277 371	249 057	259 776
Nedaňové příjmy	86 348	86 892	91 477	98 934	102 190
Kapitálové příjmy	10 286	34 661	19 633	7 945	133 561
CELKEM	327 448	370 662	388 481	355 936	495 527

Zdroj: vlastní

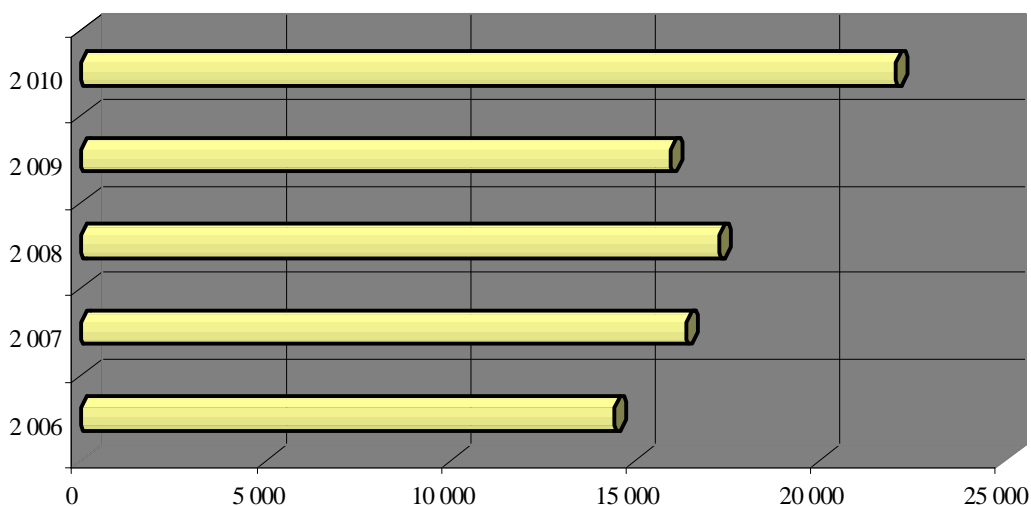
Tabulka 9: Částka na výkon samostatné působnosti

Částka na výkon samostatné působnosti na 1 obyvatele	
2 006	14 446,65
2 007	16 369,84
2 008	17 293,51
2 009	15 961,27
2 010	22 065,57

Zdroj: vlastní

Graf 13: Částka na 1 obyvatele obce na zajištění výkonu samostatné působnosti

**Částka v Kč na 1 obyvatele obce
s rozšířenou působností
na zajištění výkonu samostatné působnosti**

Zdroj: vlastní

Na zajištění výkonu samostatné působnosti v obci s rozšířenou působností došlo k poklesu v roce 2009 z důvodu nenaplnění daňových příjmů.

Tabulka 10: Příjmy obce s pověřeným obecním úřadem

Věcný obsah	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Daňové příjmy	41 261	40 284	42 627	42 787	44 445
Nedaňové příjmy	4 808	5 347	5 103	5 569	4 647
Kapitálové příjmy	2 750	1 582	4 261	718	600
CELKEM	48 819	47 213	51 991	49 074	49 692

Zdroj: vlastní

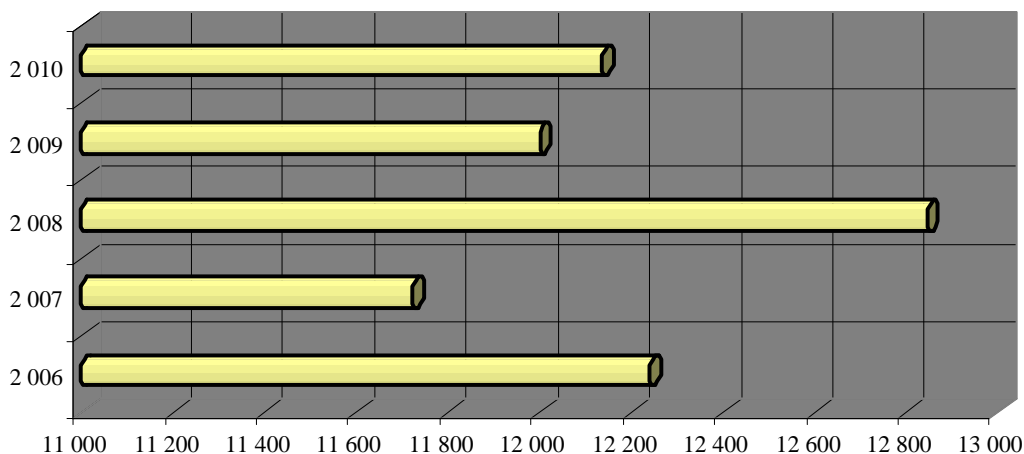
Tabulka 11: Částka na výkon samostatné působnosti

Částka na výkon samostatné působnosti na 1 obyvatele	
2 006	12 241,49
2 007	11 724,04
2 008	12 846,80
2 009	12 001,47
2 010	12 137,79

Zdroj: vlastní

Graf 14: Částka na 1 obyvatele obce na zajištění výkonu samostatné působnosti

**Částka v Kč na 1 obyvatele obce
s pověřeným úřadem
na zajištění výkonu samostatné působnosti**

Zdroj: vlastní

Na zajištění výkonu samostatné působnosti v obci s pověřeným obecním úřadem došlo k výraznému nárůstu v roce 2009 z důvodu realizace majetkových prodejů, které ovlivnily výši kapitálových příjmů.

6. ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo porovnat samostatnou a přenesenou působnost orgánů územní samosprávy z pohledu obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem a posouzení, zda činnost obce s rozšířenou působností má větší ekonomický přínos do rozpočtu obce než u obce s pověřeným obecním úřadem. Současně jsem zjišťovala ekonomický přínos do rozpočtu obce v případě přenesené působnosti a možnost financování zajištění samostatné působnosti v obci s pověřeným obecním úřadem a v obci s rozšířenou působností. Tato práce byla rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část měla za úkol seznámit čtenáře s historickým vývojem veřejné správy v České republice, definovat obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem včetně územně správního členění a definovat samostatnou a přenesenou působnost obce, což bylo naplněno ve druhé kapitole (strany 10 – 34).

Hlavním cílem praktické části bylo posouzení, zda činnost obce s rozšířenou působností má větší ekonomický přínos do rozpočtu obce než u obce s pověřeným obecním úřadem, což bylo naplněno ve čtvrté kapitole (strany 36 – 48).

Shrnutí teoretické části:

- Samostatná a přenesená působnost obcí byla obnovena v České republice počátkem devadesátých let, kdy byly zrušeny národní výbory. Zákonem č. 347/1997 Sb., pak došlo ke zřízení čtrnácti krajů a k 31.12.2002 došlo k ukončení činnosti okresních úřadů. Převážná část jejich činnosti byla přenesena na 205 obcí s rozšířenou působností.
- V případě přenesené působnosti nebyl od přijetí reformy, tj. od roku 2000 stanoven optimální příspěvek na výkon státní správy a ve spojeném modelu veřejné správy je obtížné sledování vynakládání prostředků na výkon přenesené správy dané obce.

- V případě samostatné působnosti, jejíž financování obce zajišťují převážně z daňových příjmů a jsou tudíž nejdůležitější skupinou rozpočtu, která tvoří (v přepočtu na jednoho obyvatele) u největších obcí 127% a u nejmenších je to pak necelých 73% průměru za všechny obce veškerých příjmů, nejsou účelově vázány a orgány obce o způsobu využití rozhodují samy (jsou základem finanční nezávislosti obce na státu), došlo v roce 2008 ke změně rozpočtového určení daní a tím ve financování obecních zřízení došlo k odstranění do té doby ne zcela spravedlivých rozdílů v příjmech relativně stejně velikých měst a obcí.
- V případě dozoru v oblasti veřejné správy je fakt, že dozorový proces nad přenesenou působností obcí vykazuje určité odchylky (a to zejména u jiných aktů než jsou nařízení obcí) od popsaného procesu dozoru nad samostatnou působností. Zrušit nařízení obce může Ústavní soud na návrh ředitele krajského úřadu, zatímco jiný akt orgánu obce v přenesené působnosti může zrušit krajský úřad

V případě tohoto posouzení je však třeba rovněž vzít v úvahu, že za výkon správních činností jsou inkasovány správní poplatky, které jsou v některých případech nemístně nízké, takže nekryjí výdaje na řízení prováděná v přenesené působnosti. Přitom se správní řízení někdy týká záležitostí, které ve finančním vyjádření představují pro žadatele statisícové a milionové částky. Jeden dosti rozšířený pohled zastává názor, že výdaje spojené s výkonem správy v přenesené působnosti by měly být hrazeny především ze správních poplatků, které svým způsobem nejlépe odráží konkrétní správní úkony příslušných orgánů. Zároveň vytváří určitý ekonomický tlak, který má přispět ke snížení počtu zbytečných podání. Výši jednotlivých poplatků případně způsob jejich výpočtu stanovuje sazebník, který je součástí zákona o správních poplatcích. Některé obce uznávají nízkou úroveň určitých správních poplatků, které jsou jejich příjmem, avšak požadují krytí výdajů za příslušné správní úkony navýšením státního příspěvku na výkon přenesené působnosti nebo navýšením daňových příjmů.

Při financování samostatné působnosti respektive její výše by byl optimálním způsobem financování samostatné působnosti obcí zřejmě systém rozdělování celostátních výnosů sdílených daní na bázi standardů, které by zabezpečovaly financování základních potřeb

obyvatel obce, resp. potřeb, které obec zabezpečuje pro své spádové území. Pro oblast samostatné působnosti je tento přístup vzhledem k rozdílnosti podmínek jednotlivých obcí spíše teoretickou možností a realizačně zřejmě hudba budoucnosti, neboť jde o administrativně náročný postup, normativy by měly být stanoveny objektivně odborníky jednotlivých odvětví veřejných služeb a základním východiskem by měla být přibližně stejná vybavenost obslužnými zařízeními. Standardů vybavení území by mělo být docilováno cílevědomou dotační politikou opírající se o jednoznačná pravidla regionálního rozvoje. V současné době se však dlouhodobě prosazuje dosti nahodilé dotační financování rozvojových investic, podporované i zásahy moci zákonodárné do oblasti, která by měla být výsostnou oblastí moci výkonné.

Většinou je bezkonceptně rozpouštěna vládní rozpočtová rezerva z kapitoly VPS. Ta má ovšem především sloužit řešení mimořádných událostí během roku. Tyto okolnosti, spolu s nutností financovat nerovnoměrně rozmístěná existující zařízení (tzv. setrvačný blok) a fakt praktické politické neprůchodnosti nového systému, který by vedl k poklesu daňových příjmů u většího počtu obcí oproti minulosti, to vše omezuje hledání objektivních kritérií pro financování samostatné působnosti obcí.⁵⁶

Hlavním cílem praktické části pak bylo posouzení, zda činnost obce s rozšířenou působností má větší ekonomický přínos do rozpočtu obce než u obce s pověřeným obecním úřadem. Při mém zjišťování ekonomického přínosu zajištění přenesené působnosti jsem došla k závěru, že obec s pověřeným obecním úřadem musí z finančních prostředků určených na zajištění své samostatné působnosti financovat část prostředků na zajištění přenesené působnosti, která mu byla svěřena zákonem. Důvodem je skutečnost, že stát mu nepokrývá v plné výši mzdové a provozní výdaje na tyto činnosti, přestože obec využila v plné výši i správní poplatky za tyto činnosti pověřeným obecním úřadem inkasované.

V případě obce s rozšířenou působností jsem došla k závěru, že tato obec má jak mzdové, tak i provozní výdaje na zajištění výkonu přenesené působnosti pokryty v plné výši včetně zapojení správní poplatků za činnosti inkasované. Z tohoto důvodu nemusí

⁵⁶ <http://www.denik.obce.cz/go//clanek.asp?id=6349603>

tato obce finanční prostředky určené na zajištění své samostatné působnosti využívat na zajištění výkonu přenesené působnosti.

Závěr mého posouzení je ,že činnost obce s rozšířenou působností má větší ekonomický přínos do rozpočtu obce než u obce s pověřeným obecním úřadem, protože pověřený obecní úřad má hrazen výkon přenesené působnosti ve výši 72 %. Vzniklý rozdíl na tuto činnost musí financovat z prostředků určených pro výkon samostatné činnosti.

7. SUMMARY

The aim of this thesis is to compare self-governed and delegated competence of municipal authorities in municipalities with extended powers and municipalities with authorized municipal office. At the same time I have researched the economical benefits for the budget of municipalities with extended powers and possibilities of financing execution of matters under self-government in municipalities with authorized municipal office and in municipalities with extended powers.

Each municipality has two powers. The first is the self-governing power which secures that each municipality executes independently matters that are not delegated to the regional offices or other authorities by law and that are profitable for the municipality and it's people. Among these belong matters delegated on the self-governed municipalities by law. The other is the delegated power where each municipality executes the matters delegated to it by law or secures execution of specific matters of the state bureaucracy.

While the extent of self-government is for all municipalities identical, execution of matters under the delegated power may vary in each municipality. The provision 61 of Act on Municipalities distinguishes three types of municipal government - the municipalities with delegated powers, municipalities with authorized municipal office and municipalities with extended powers.

Based on my research of economical benefits of securing execution of delegated powers I have come to the conclusion that municipalities with authorized municipal office must invest part of their financial budget intended for securing of their own self-government in matters executed under delegated power which are delegated on them by law. Reason for this is the fact, that the state does not fully cover the wage and operational expenditures due to these matters although the state consumes fully the administration fees collected for these matters by the authorized municipal office.

My conclusion about the municipalities with extended powers is that the municipalities get their wage and operational expenditures for securing execution of delegated power

entirely compensated – that includes the administration fees for matters that are charged. For this reason such municipalities do not need to invest the finance intended for their own self-government in securing execution of matters under the delegated power.

8. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

KOUDELKA, Z.; ONDRUŠ, R.; PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení.) Komentář.* PRAHA: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-760-7

LACINA, K.; ČECHÁK, V. *Vývoj systémů veřejné správy* PRAHA: Grafikon, 2001. ISBN 80-86419-13-4

ČECHÁK, V *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)* PRAHA Vysoká škola finanční a správní, o. p. s. 2004 ISBN 80-86754-22-7

Zákon č. 347/1997 Sb., o zřízení vyšších územních samosprávných celků

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s rozšířenou působností

Vyhláška 513/2006 Sb., Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky a území obvodů hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů

[http:// www.mfcr.cz](http://www.mfcr.cz)

<http://ihned.cz/>

<http://www.mvcr.cz/>

<http://portal.uur.cz/>

<http://www.denik.obce.cz/go/>

<http://www.risy.cz>

<http://www.epravo.cz>

<http://www.lisov.cz>

<http://www.jh.cz/cz>

<http://www.czso.cz/>

<http://www.ochrance.cz/>

9. SEZNAM TABULEK, GRAFŮ, SCHÉMAT

Tabulka 1 Sazba příspěvku na výkon státní správy pro rok 2005	str. 28
Tabulka 2 Nárůst příspěvku na výkon přenesené působnosti pro všechny obce	str. 31
Tabulka 3 Srovnání míry krytí nákladů na přenesenou působnost	str. 31
Tabulka 4 Příspěvek na výkon státní správy v obci s rozšířenou působností	str. 36
Tabulka 5 Příspěvek na výkon státní správy v obci s pověřeným úřadem	str. 37
Tabulka 6 Přehled naplňování daňových příjmů u obce s rozšířenou působností	str. 44
Tabulka 7 Přehled naplňování daňových příjmů u obce s pověřeným úřadem	str. 45
Tabulka 8 Příjmy obce s rozšířenou působností	str. 46
Tabulka 9 Částka na výkon samostatné působnosti	str. 46
Tabulka 10 Příjmy obce s pověřeným obecním úřadem	str. 47
Tabulka 11 Částka na výkon samostatné působnosti	str. 47
Graf 1 Vývoj příspěvku na státní správu v obci s rozšířenou působností	str. 36
Graf 2 Vývoj příspěvku na státní správu v obci s pověřeným úřadem	str. 37
Graf 3 Struktura příjmů obce s rozšířenou působností	str. 38
Graf 4 Struktura příjmů obce s pověřeným obecním úřadem	str. 38
Graf 5 Struktura výdajů obce s rozšířenou působností	str. 40
Graf 6 Struktura výdajů obce s pověřeným obecním úřadem	str. 40
Graf 7 Porovnání pokrytí výdajů a příjmů v obci s rozšířenou působností	str. 41
Graf 8 Porovnání pokrytí výdajů a příjmů v obci s pověřeným úřadem	str. 41
Graf 9 % pokrytí výdajů na státní správu v obci s rozšířenou působností	str. 42
Graf 10 % pokrytí výdajů na státní správu v obci s pověřeným úřadem	str. 42
Graf 11 Počet úvazků v obci s rozšířenou působností	str. 43
Graf 12 Počet úvazků v obci s pověřeným úřadem	str. 43
Graf 13 Částka na 1 obyvatele obce s rozšířenou působností	str. 46
Graf 14 Částka na 1 obyvatele obce s pověřeným úřadem	str. 47

Schéma 1 Územně správní členění ČR	str. 16
Schéma 2 Obecní úřady s rozšířenou působností v Jihočeském kraji	str. 19
Schéma 3 Pověřené obecní úřady v Jihočeském kraji	str. 20
Schéma 4 Hranice obcí s rozšířenou působností a obcí s pověřeným úřadem	str. 23

10. SEZNAM ZKRATEK

ČR – Česká republika

ORP – obecní úřad obce s rozšířenou působností

POÚ – pověřený obecní úřad

11. PŘÍLOHY

Příloha 1 - Správní obvod obce s rozšířenou působností města Jindřichův Hradec

Příloha 2 - Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem města Jindřichův Hradec

Příloha 3 - Financování státní správy na Městském úřadu Jindřichův Hradec v letech 2006-2010 (úřad s rozšířenou působností)

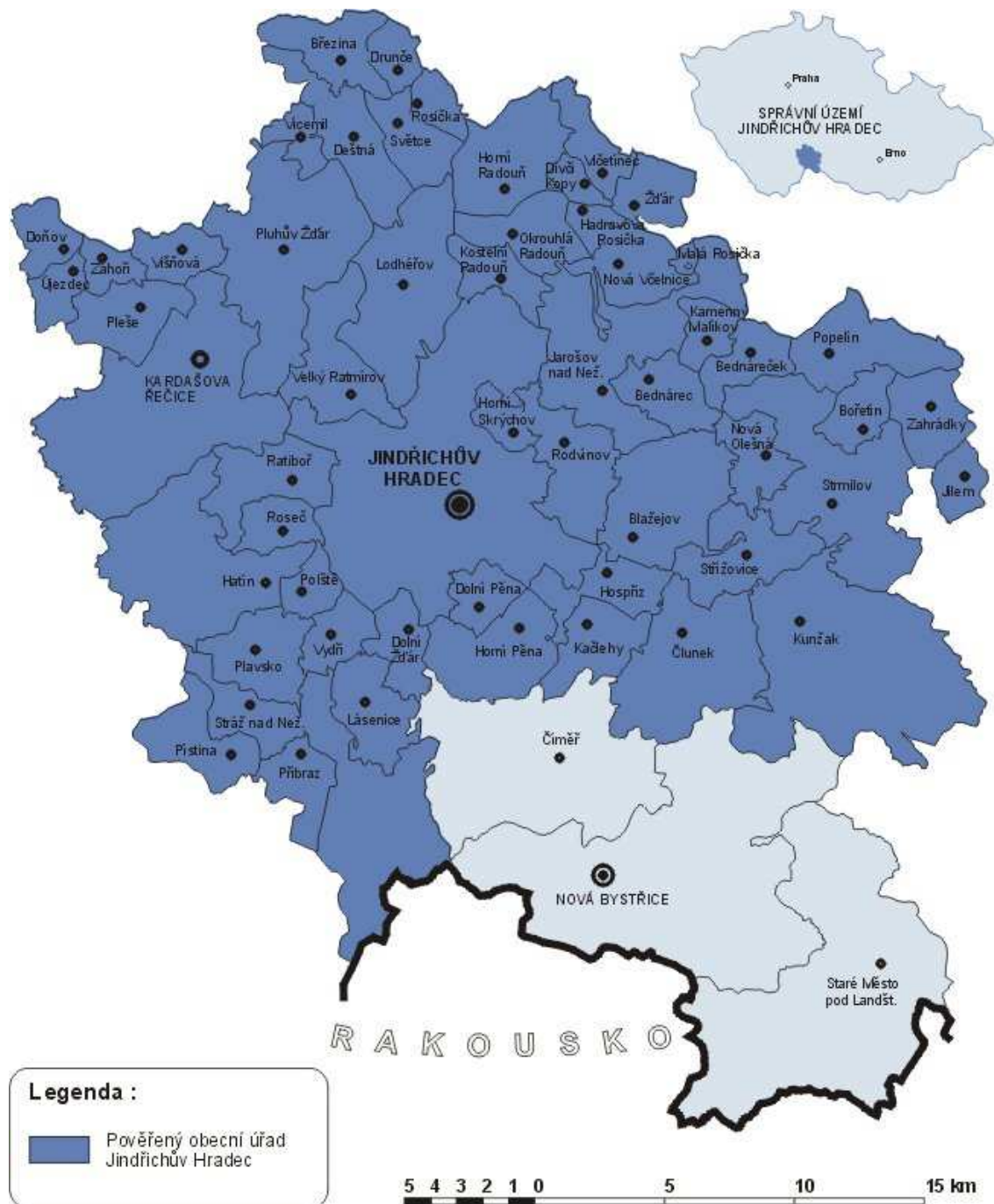
Příloha 4 - Financování státní správy na Městském úřadu Lišov v letech 2006-2010 (pověřený obecní úřad)

Příloha 5 - Obecné příklady agend a jejich rozdělení do úředních úkonů

Příloha 1: Správní obvod obce s rozšířenou působností města Jindřichův Hradec

Příloha 2: Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem města Jindřichův Hradec

Příloha 3: Financování státní správy na Městském úřadu Jindřichův Hradec v letech 2006-2010 (úřad s rozšířenou působností)

Vstupní údaje pro kalkulaci 2006:

Počet zaměstnanců včetně tajemníka (bez uklízečky)	203	100%
Počet přepočtených úvazků na přenesenou působnost	98	48%
Počet přepočtených úvazků na samostatnou působnost	105	52%

Skutečnost roku 2006

Poskytnutý příspěvek na výkon státní správy	33 450 236
Příjmy z výkonu státní správy	12 241 301
Příjmy státní správy celkem	45 691 537
Podíl na výkon státní správy	
Mzdové výdaje (včetně odvodů celkem)	32 667 966
Provozní výdaje (bez větších oprav)	5 155 591
Výdaje celkem	37 823 557
Procento pokrytí výdajů na státní správu příjmy ze státní správy	120,80

Vstupní údaje pro kalkulaci 2007:

Počet zaměstnanců včetně tajemníka (bez uklízečky)	207	100%
Počet přepočtených úvazků na přenesenou působnost	98	47%
Počet přepočtených úvazků na samostatnou působnost	109	53%

Skutečnost roku 2007

Poskytnutý příspěvek na výkon státní správy	34 060 164
Příjmy z výkonu státní správy	13 702 445
Příjmy státní správy celkem	47 762 609
Podíl na výkon státní správy	
Mzdové výdaje (včetně odvodů celkem)	34 393 057
Provozní výdaje (bez větších oprav)	4 308 185
Výdaje celkem	38 701 242
Procento pokrytí výdajů na státní správu příjmy ze státní správy	123,41

Vstupní údaje pro kalkulaci 2008:

Počet zaměstnanců včetně tajemníka (bez uklízečky)	207	100%
Počet přepočtených úvazků na přenesenou působnost	100	48%
Počet přepočtených úvazků na samostatnou působnost	107	52%

Skutečnost roku 2008

Poskytnutý příspěvek na výkon státní správy	35 049 665
Příjmy z výkonu státní správy	15 986 610
Příjmy státní správy celkem	51 036 275
Podíl na výkon státní správy	
Mzdové výdaje (včetně odvodů celkem)	36 049 900
Provozní výdaje (bez větších oprav)	4 797 174
Výdaje celkem	40 847 074
Procento pokrytí výdajů na státní správu příjmy ze státní správy	124,94

Vstupní údaje pro kalkulaci 2009:

Počet zaměstnanců včetně tajemníka (bez uklízečky)	202	100%
Počet přepočtených úvazků na přenesenou působnost	100	50%
Počet přepočtených úvazků na samostatnou působnost	102	50%

Skutečnost roku 2009

Poskytnutý příspěvek na výkon státní správy	35 906 609
Příjmy z výkonu státní správy	10 971 725
Příjmy státní správy celkem	46 878 334
Podíl na výkon státní správy	
Mzdové výdaje (včetně odvodů celkem)	36 958 532
Provozní výdaje (bez větších oprav)	4 973 669
Výdaje celkem	41 932 201
Procento pokrytí výdajů na státní správu příjmy ze státní správy	111,80

Vstupní údaje pro kalkulaci 2010:

Počet zaměstnanců včetně tajemníka (bez uklízečky)	202	100%
Počet přepočtených úvazků na přenesenou působnost	100	50%
Počet přepočtených úvazků na samostatnou působnost	102	50%

Skutečnost roku 2010

Poskytnutý příspěvek na výkon státní správy	36 244 074
Příjmy z výkonu státní správy	9 646 000
Příjmy státní správy celkem	45 890 074
Podíl na výkon státní správy	
Mzdové výdaje (včetně odvodů celkem)	37 812 376
Provozní výdaje (bez větších oprav)	5 391 250
Výdaje celkem	43 203 626
Procento pokrytí výdajů na státní správu příjmy ze státní správy	106,22

Příloha 4: Financování státní správy na Městském úřadu Lišov v letech 2006-2010 (pověřený obecní úřad)

Vstupní údaje pro kalkulaci 2006:

Počet zaměstnanců včetně tajemníka (bez uklízečky)	23,8	100%
Počet přepočtených úvazků na přenesenou působnost	9	38%
Počet přepočtených úvazků na samostatnou působnost	14,8	62%

Skutečnost roku 2006

Poskytnutý příspěvek na výkon státní správy	1 424 052
Příjmy z výkonu státní správy	597 217
Příjmy státní správy celkem	2 021 269
Podíl na výkon státní správy	
Mzdové výdaje (včetně odvodů celkem)	2 583 388
Provozní výdaje (bez větších oprav)	621 216
Výdaje celkem	3 204 605
Procento pokrytí výdajů na státní správu příjmy ze státní správy	63,07

Vstupní údaje pro kalkulaci 2007:

Počet zaměstnanců včetně tajemníka (bez uklízečky)	25,2	100%
Počet přepočtených úvazků na přenesenou působnost	9	36%
Počet přepočtených úvazků na samostatnou působnost	16,2	64%

Skutečnost roku 2007

Poskytnutý příspěvek na výkon státní správy	1 688 230
Příjmy z výkonu státní správy	500 133
Příjmy státní správy celkem	2 188 363
Podíl na výkon státní správy	
Mzdové výdaje (včetně odvodů celkem)	2 706 390
Provozní výdaje (bez větších oprav)	571 349
Výdaje celkem	3 277 739
Procento pokrytí výdajů na státní správu příjmy ze státní správy	66,76

Vstupní údaje pro kalkulaci 2008:

Počet zaměstnanců včetně tajemníka (bez uklízečky)	25,4	100%
Počet přepočtených úvazků na přenesenou působnost	9	35%
Počet přepočtených úvazků na samostatnou působnost	16,4	65%

Skutečnost roku 2008

Poskytnutý příspěvek na výkon státní správy	1 940 187
Příjmy z výkonu státní správy	556 850
Příjmy státní správy celkem	2 497 037
Podíl na výkon státní správy	
Mzdové výdaje (včetně odvodů celkem)	2 907 706
Provozní výdaje (bez větších oprav)	517 731
Výdaje celkem	3 425 436
Procento pokrytí výdajů na státní správu příjmy ze státní správy	72,90

Vstupní údaje pro kalkulaci 2009:

Počet zaměstnanců včetně tajemníka (bez uklízečky)	25,3	100%
Počet přepočtených úvazků na přenesenou působnost	9	36%
Počet přepočtených úvazků na samostatnou působnost	16,3	64%

Skutečnost roku 2009

Poskytnutý příspěvek na výkon státní správy	1 825 789
Příjmy z výkonu státní správy	556 850
Příjmy státní správy celkem	2 382 639
Podíl na výkon státní správy	
Mzdové výdaje (včetně odvodů celkem)	3 227 274
Provozní výdaje (bez větších oprav)	579 790
Výdaje celkem	3 807 064
Procento pokrytí výdajů na státní správu příjmy ze státní správy	62,58

Vstupní údaje pro kalkulaci 2010:

Počet zaměstnanců včetně tajemníka (bez uklízečky)	25,3	100%
Počet přepočtených úvazků na přenesenou působnost	9	36%
Počet přepočtených úvazků na samostatnou působnost	16,3	64%

Skutečnost roku 2010

Poskytnutý příspěvek na výkon státní správy	3 075 394
Příjmy z výkonu státní správy	450 000
Příjmy státní správy celkem	3 525 394
Podíl na výkon státní správy	
Mzdové výdaje (včetně odvodů celkem)	3 166 316
Provozní výdaje (bez větších oprav)	631 222
Výdaje celkem	3 797 538
Procento pokrytí výdajů na státní správu příjmy ze státní správy	92,83

Příloha 5: Obecné příklady agend a jejich rozdělení do úředních úkonů

Položky uvedené v tomto seznamu slouží jako příklady prováděných činností pro zajištění výkonu agend, které jsou právními předpisy obvykle zakládány.

Vydání rozhodnutí

- Zahájení řízení
- Seznámení se spisem
- Zjištění okolností případu (předvolání, místní šetření, ústní jednání, výkon rozhodnutí)
- Získání podkladových stanovisek
- Vyžádání doplnění žádosti
- Posouzení případu
- Využívání evidencí správních úřadů a státní správy
- Vyhotovení predepsané formy rozhodnutí
- Schválení vyhotoveného rozhodnutí
- Oznámení rozhodnutí
- Vedení spisové dokumentace
- Úkony související s nabytím právní moci rozhodnutí (vyznačení právní moci ve spise, vybavení doložkou právní moci pro účastníka řízení)
- Archivace

V případě odvolání účastníka řízení:

- Přijetí odvolání
- Posouzení přípustnosti odvolání
- Případné obeslání všech účastníků řízení
- Možnost nahlédnutí do spisu a vyjádření se k podkladům
- Zpracování stanoviska pro odvolací orgán
- Případné doplnění řízení
- Změna rozhodnutí nebo předání odvolání odvolacímu správnímu orgánu

Poskytování informací

- Přijetí dotazu – žádosti o informace
- Zajištění podkladů, zjištění informací
- Zpracování souhrnné informace v předepsané formě
- Předání – sdělení informace
- Vyúčtování nákladů na poskytnutí informací
- Vybrání stanovené částky

Poskytování finančních prostředků

- Přijetí žádosti o poskytnutí finančních prostředků
- Posouzení oprávněnosti žádosti
- Proces rozhodnutí o poskytnutí finančních prostředků
- Vyhotovení předepsané formy rozhodnutí o (ne)přidělení prostředků
- Oznámení rozhodnutí (např. odeslání)
- Uvolnění finančních prostředků
- Převedení – vyplacení poskytnutých prostředků žadateli
- Kontrola plnění podmínek rozhodnutí o přidělení finančních prostředků

Vedení evidencí

- Přijetí (získání) informace, písemnosti
- Záznam o písemnosti (podací deník), přidělení jednacího čísla, zanesení do databáze, kartotéky
- Dohledání souvisejících písemností, založení spisu
- Vedení rejstříků
- Doručení písemnosti pověřenému zaměstnanci
- Přijetí vyřízeného spisu zpět, záznam o přijetí spisu
- Archivace
- Průběžná kontrola, spravování evidence

- Poskytování informací z evidence, pořizování opisů a výpisů
- Finanční operace se správními poplatky

Archivace

- Příprava písemnosti k ukládání dokumentů (obal, předepsaná označení)
- Systematická kontrola uložených dokumentů
- Půjčování uložených písemností
- Vedení evidence o výpůjčkách
- Vedení skartačního plánu
- Skartační řízení
- Zničení dokumentů se skartačním znakem S

Kontrola organizací, obcí, obyvatel

- Přijetí podnětu ke kontrole nebo vlastní rozhodnutí úřadu (vedení plánu kontrol)
- Vyhotovení informace o přípravě kontroly v předepsané formě a její doručení kontrolovanému subjektu
- Vyhodnocení vlastní přípravy kontroly
- Cesta na kontrolované místo
- Provedení kontroly (analýza dokumentů, osobní návštěva)
- Zpracování zprávy z kontrolní činnosti v předepsané formě, konkrétní návrhy dalších opatření
- Přijetí vyjádření kontrolované osoby nebo organizace k výsledkům kontroly, vyřízení stížnosti nebo odvolání proti závěrům kontroly
- Předání dokumentace k dalšímu zpracování
- Průběžná kontrola odstraňování nedostatků
- Zobecnění závěrů kontroly pro metodickou činnost správního úřadu